

**INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU WAŁBRZYSKIEGO
za rok 2015**

Wałbrzych, dnia 13 kwietnia 2016 r.

Wstęp

Poniższe opracowanie obejmuje wyniki kontroli z terenu powiatu wałbrzyskiego objętego nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu w 2015 roku.

Ogółem liczba obiektów podlegających kontroli w 2015 roku na terenie powiatu wałbrzyskiego wynosiła 1123, a porównawczo w mieście Wałbrzychu 2215.

Działalność kontrolno-represyjna oraz w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na terenie miasta Wałbrzych i powiatu wałbrzyskiego łącznie:

Liczba kontroli	Liczba decyzji merytorycznych	Liczba decyzji płatniczych	Nalożono mandatów ogółem	na kwotę złotych	Liczba wydanych postanowień	Liczba wystawionych tytułów wykonawczych	Liczba wniosków o ukaranie
2411	754	476	100	28000,00	137	4	0

Liczba wykonanych badań	Liczba oznaczeń chemicznych	Liczba oznaczeń fizycznych	Liczba oznaczeń mikrobiologicznych
5704	4236	4022	8330

W ramach działalności w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia przeprowadzono ogółem 78 wizytacji w celu oceny realizowanych programów edukacyjnych inicjowanych i koordynowanych przez Inspekcję Sanitarną.

W opracowaniu ujęto:

I. Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.....	4
II. 1. Ocena jakości wody na terenie powiatu wałbrzyskiego.....	5
2. Stan sanitarny miast i terenów wiejskich.....	12
III. Nadzór nad warunkami pracy w zakładach pracy:	
1. Ocena środowiska pracy.....	13
2. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi.....	14
3. Nadzór nad chemikaliami.....	14
4. Postępowanie w sprawie chorób zawodowych.....	15
IV. Placówki nauczania i wychowania.....	15
V. Zakłady produkcji żywności, żywienia i obrotu środkami spożywczymi oraz wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.....	20
VI. Zakłady Służby Zdrowia.....	23
1. Informacja o stanie sanitarnym placówek działalności leczniczej miasta Wałbrzycha	
2. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych.....	25
VII. Ocena stanu sanitarno-technicznego obiektów wczasowo-turystycznych	
1. Baza noclegowa.....	25
2. Baseny i kąpieliska.....	26
3. Obiekty PKP.....	27
4. Tereny rekreacyjne.....	27
VII. Ocena stanu sanitarno-technicznego innych obiektów użyteczności publicznej	
1. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej.....	27
2. Ustępy publiczne.....	28
3. Wiaty przystankowe.....	28
Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.....	29

I. Działalność Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Na terenie powiatu wałbrzyskiego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu, w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, podejmował działania, polegające na uzgadnianiu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, dotyczącego projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Ponadto wydawał opinie o:

- projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- dokumentacji projektowej,
- środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji,
- dopuszczeniu do użytkowania obiektów po zakończonym procesie ich budowy.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydał:

- 3 opinie dotyczące projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 6 opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym 2 opinie o potrzebie przeprowadzenia oceny,
- 2 opinie dotyczące środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia na środowisko,
- 9 opinii dotyczących dokumentacji projektowej,
- 12 opinii dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,
- 2 opinie dotyczące warunków sanitarnych, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą,
- 2 opinie w sprawach nie wymienionych powyżej (zastosowania materiałów do przesyłu wody).

Przeprowadził 13 kontroli obiektów budowlanych.

Oceniając stan bezpieczeństwa sanitarnego nadzorowanego terenu należy stwierdzić, że:

- sprawy budzące konflikty społeczne rozpatrywane są ze szczególną starannością i uwagą, skierowaną na uzasadniony interes osób trzecich i stron postępowania a także ochronę środowiska naturalnego we wszystkich jego komponentach,
- sprawy o większym znaczeniu dla lokalnej społeczności prowadzone są przy współpracy z innymi organami administracji państwowej i samorządowej,

- inwestycje realizowane ze środków UE, przez gminy oraz prywatnych inwestorów, pozyskujących te środki opiniowane/uzgadniane są bez zbędnej zwłoki przy zaawansowanej współpracy inwestorów i stron postępowania,
- prowadzona jest stała współpraca z działami merytorycznymi oraz z petentami w zakresie poprawy stanu sanitarnego istniejącej bazy gastronomicznej i turystycznej, usługowej i obiektów użyteczności publicznej, w tym obiektów oświaty, kultury i wychowania.

Powyższe ma na celu osiągnięcie założonych wymagań sanitarnych w procesie sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na terenie nadzorowanym. W minionym roku cele te zostały osiągnięte.

II. Ocena jakości wody na terenie powiatu wałbrzyskiego w 2015 roku

Miasto Boguszów-Gorce

Miasto Boguszów-Gorce zaopatrywane jest w wodę z wodociągów publicznych Wałbrzych oraz Boguszów-Gorce, których zarządcą jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

1. Liczba wyodrębnionych stref zaopatrzenia w mieście ze względu na pochodzenie wody – 4 strefy zaopatrzenia.
2. Liczba zlokalizowanych punktów poboru próbek wody w mieście – 14.
3. Liczba zaopatrywanej ludności w wodę wodociągową - około 15 640 osób.
4. Szacunkowa ilość rozprowadzanej wody w gminie – około 2,9 tys. m³/db.
5. Rodzaj ujęć wody:
 - 3 ujęcia powierzchniowe „Mała Woda” (ujęcie jazowe na rzece Bóbr w Dębrzniku), staw infiltracyjny Ptaszków I (będący częścią ujęcia Marciszów Górny), Kuźnice Świdnickie,
 - 5 ujęć podziemnych zlokalizowanych w Marciszowie Górnym, Gorzeszowie, Czarnym Borze, Starym Lesieńcu oraz Kuźnicach Świdnickich.
6. Sposób uzdatniania wody:
 - ujęcie „Mała Woda” w Marciszowie – koagulacja siarczanem glinu, filtracja na filtrach pośpiesznych antracytowo-piaskowych, adsorpcja na węglu aktywnym, dezynfekcja chlorem gazowym,
 - ujęcia wody w Gorzeszowie, Czarnym Borze, Starym Lesieńcu – brak uzdatniania,
 - ujęcie wody w Kuźnicach Świdnickich – napowietrzanie, filtracja na filtrach powolnych żwirowo-piaskowych z rudą magnezu, dezynfekcja podchlorynem sodu.
 - ujęcia wody w Marciszowie Górnym – dezynfekcja chlorem gazowym.
7. Jakość wody przeznaczonej do spożycia.

W roku 2015 w ramach monitoringu oraz nadzoru sanitarnego nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi z sieci i ujęć dla wodociągu Wałbrzych oraz Boguszów-Gorce na terenie miasta pobrano:

- 22 próbki do badań bakteriologicznych,

- 25 próbek do badań fizykochemicznych,
- w tym 3 do badań w ramach monitoringu przeglądowego.

W roku 2015 nie kwestionowano próbek wody.

8. Ocena ryzyka zdrowotnego dla konsumentów wody.

Na podstawie prowadzonych badań monitoringowych w 2015 r. nie stwierdzono przekroczenia wskaźników mikrobiologicznych oraz parametrów fizykochemicznych, co oznacza, że woda była bezpieczna dla zdrowia konsumentów i nadawała się do spożycia. Niemniej jednak w przypadku awarii na ujęciu lub w sieci wodociągowej oraz na skutek zbyt małego rozbioru wody może dochodzić do jej wtórnego zanieczyszczenia, stąd konieczność prowadzenia stałego nadzoru nad jakością wody.

Gmina Czarny Bór

Gmina Czarny Bór zaopatrywana jest w wodę z wodociągu publicznego Wałbrzych (częściowo miejscowości Czarny Bór, Grzędy, Witków Śląski, Jaczków), którego zarządcą jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. oraz wodociągów publicznych Borówno, Czarny Bór, Grzędy Górne, zarządzanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Czarnym Borze.

1. Liczba wyodrębnionych stref zaopatrzenia w gminie ze względu na pochodzenie wody – 6 stref zaopatrzenia.
2. Liczba zlokalizowanych punktów poboru próbek wody w gminie – 12.
3. Liczba zaopatrywanej ludności w wodę wodociągową - około 4 330 osób.
4. Szacunkowa ilość rozprowadzanej wody w gminie – około 792 m³/db.
5. Rodzaj ujęć wody:
 - 2 ujęcia powierzchniowe dla wodociągu publicznego Wałbrzych („Mała Woda” – ujęcie jazowe na rzece Bóbr w Dębrniku) oraz staw infiltracyjny Ptaszków I (będący częścią ujęcia Marciszów Górny),
 - 7 ujęć podziemnych w: Marciszowie Górnym, Marciszowie Dolnym, Gorzeszowie i Czarnym Borze (dla wodociągu publicznego Wałbrzych) oraz w Czarnym Borze, Borównie i Grzędach Górnych.
6. Sposób uzdatniania wody
 - ujęcie „Mała Woda” w Marciszowie – koagulacja siarczanem glinu, filtracja na filtrach pośpiesznych antracytowo-piaskowych, adsorpcja na węglu aktywnym, dezynfekcja chlorem gazowym,
 - ujęcia wody w Gorzeszowie, Borównie, Grzędach Górnych oraz w Czarnym Borze (dla wodociągu Wałbrzych) – brak uzdatniania,
 - ujęcie wody w Marciszowie Górnym – dezynfekcja chlorem gazowym,
 - ujęcie wody w Marciszowie Dolnym – napowietrzanie i dezynfekcja podchlorynem sodu,
 - ujęcie wody w Czarnym Borze (dla wodociągu Czarny Bór) – dezynfekcja podchlorynem sodu.
7. Jakość wody przeznaczonej do spożycia.

W roku 2015 w ramach monitoringu oraz nadzoru sanitarnego nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi z wodociągów publicznych Czarny Bór, Borówno, Grzędy Górne oraz Wałbrzych na terenie gminy pobrano:

- 18 próbek do badań bakteriologicznych,
- 20 próbek do badań fizykochemicznych,
- w tym 4 do badań w ramach monitoringu przeglądowego.

W roku 2015 kwestionowano 2 próbki wody ze względu na obniżoną wartość pH, w sieci wodociągowej w Grzędach Górnych.

8. Ocena ryzyka zdrowotnego dla konsumentów wody.

Na podstawie prowadzonych badań monitoringowych w 2015 r. można stwierdzić, że woda była bezpieczna dla zdrowia mieszkańców gminy i nadawała się do spożycia. W przypadku miejscowości Grzędy Górne, gdzie badania wykazały dwukrotnie obniżenie wartości pH również nie występowało zagrożenie sanitarne. Dla odczynu wody nie ustalono zalecanej wartości ze względów zdrowotnych, stąd odchylenia od wartości normatywnych nie mają bezpośredniego znaczenia dla konsumentów. Jednakże jest to jeden z ważniejszych parametrów eksploatacyjnych, który należy kontrolować ze względu na przeciwdziałanie korozji. Ponadto należy zauważyć, że dopuszczenie do nadmiernej korozji przewodów może wywołać wtórne zanieczyszczenie wody i wpływać niekorzystnie na jej smak oraz wygląd. Wobec powyższego należałoby podjąć skuteczne działania naprawcze, mające na celu osiągnięcie wartości pH w obowiązującym zakresie.

Miasto i gmina Głuszycza

Miasto i gmina Głuszycza zaopatrywane są w wodę z wodociągu publicznego Głuszycza, którego zarządcą jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

1. Liczba wyodrębnionych stref zaopatrzenia w mieście i gminie ze względu na pochodzenie wody – 3 strefy zaopatrzenia (Głuszycza, Łomnica i Grzmiąca).
2. Liczba zlokalizowanych punktów poboru próbek wody w mieście i gminie – 9.
3. Szacunkowa ilość rozprowadzanej wody w mieście i gminie – około 1,8 tys. m³/db.
4. Rodzaj ujęć wody – 3 ujęcia podziemne w Głuszycy Górnej, Grzmiącej i Łomnicy oraz 1 ujęcie powierzchniowe w Łomnicy.
5. Sposób uzdatniania wody:
 - Ujęcie wody w Łomnicy – filtracja na filtrach żwirowych powolnych, dezynfekcja podchlorynem sodu,
 - ujęcie wody w Głuszycy Górnej – dezynfekcja podchlorynem sodu i regulowanie stężenia jonów wodorowych w wodzie wapnem hydratyzowanym,
 - ujęcie wody w Grzmiącej – dezynfekcja podchlorynem sodu.
6. Jakość wody przeznaczonej do spożycia.

W roku 2015 w ramach monitoringu oraz nadzoru sanitarnego nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi z sieci i ujęć dla wodociągu publicznego Głuszycza na terenie miasta i gminy Głuszycza pobrano:

- 15 próbek do badań bakteriologicznych,
- 18 próbek do badań fizykochemicznych,
- w tym 3 do badań w ramach monitoringu przeglądowego.

W roku 2015 zakwestionowano 2 próbki ze względu na:

- wartość pH w 1 próbce (Łomnica),
- liczbę bakterii grupy coli w 1 próbce (Głuszycza Górna).

7. Ocena ryzyka zdrowotnego dla konsumentów wody.

W wyniku badań monitoringowych jakości wody w gminie Głuszycza w 2015 r. stwierdzono przekroczenia w 2 próbkach (dotyczy miejscowości Łomnica i Głuszycza Górna). Charakter i czas odnotowanych przekroczeń pozwoliły na wydanie pozytywnej oceny przydatności wody do spożycia na koniec roku. Przekroczenie bakteriologiczne miało charakter incydentalny i zostało niezwłocznie usunięte, natomiast obniżony odczyn stanowi naturalną cechę charakterystyczną dla wody pochodzącej z terenów górskich.

Bakterie grupy coli nie są wskaźnikiem występowania patogenów w wodzie, natomiast służą do oceny czystości i szczelności systemów dystrybucji wody oraz skuteczności prowadzonych procesów uzdatniania wody. Z tego względu należałoby wzmocnić nadzór nad prowadzonym procesem uzdatniania na ujęciu w celu wyeliminowania występowania tych bakterii w wodzie. Wartość pH nie ma bezpośredniego znaczenia dla zdrowia konsumentów, gdyż zalecane stężenie jonów wodorowych w wodzie nie zostało ustalone ze względów zdrowotnych. Jednakże jest to jeden z ważniejszych parametrów eksploatacyjnych, który należy kontrolować z uwagi na przeciwdziałanie korozji. Ponadto należy zauważyć, że dopuszczenie do nadmiernej korozji przewodów może wywołać wtórne zanieczyszczenie wody i wpływać niekorzystnie na jej smak oraz wygląd.

Miasto Jedlina-Zdrój

Miasto Jedlina-Zdrój zaopatrywane jest w większej części w wodę z wodociągu publicznego Wałbrzych oraz w mniejszej – z wodociągu Jedlina-Zdrój. Zarządcą obu wodociągów jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

1. Liczba wyodrębnionych stref zaopatrzenia w mieście ze względu na pochodzenie wody – 2 strefy zaopatrzenia.
2. Liczba zlokalizowanych punktów poboru próbek wody w mieście – 3.
3. Liczba zaopatrywanej ludności w wodę wodociągową – około 4 800 osób.
4. Szacunkowa ilość rozprowadzanej wody w mieście – około 960 m³/db.
5. Rodzaj ujęć wody: 3 ujęcia podziemne w Unisławiu Śląskim, w Głuszycy Górnej i w Jedlinie-Zdroju przy ul. Pokrzywianka.
6. Sposób uzdatniania wody:
 - ujęcie wody przy ul. Pokrzywianka w Jedlinie-Zdroju – dezynfekcja podchlorynem sodu,
 - ujęcie wody w Unisławiu Śląskim – dezynfekcja podchlorynem sodu,
 - ujęcie wody w Głuszycy Górnej – dezynfekcja podchlorynem sodu i regulowanie stężenia jonów wodorowych w wodzie wapnem hydratyzowanym.

7. Jakość wody przeznaczonej do spożycia.

W roku 2015 w ramach monitoringu oraz nadzoru sanitarnego nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi na terenie miasta Jedlina-Zdrój pobrano:

- 5 próbek do badań bakteriologicznych,
- 5 próbek do badań fizykochemicznych,
- w tym 1 do badań w ramach monitoringu przeglądownego.

W roku 2015 zakwestionowano 1 próbkę ze względu na przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii grupy coli.

8. Ocena ryzyka zdrowotnego dla konsumentów wody.

W 2015 roku nie były kwestionowane próbki wody pobrane z wodociągu Jedlina-Zdrój, kwestionowano natomiast jedną z próbek pobranych z wodociągu Wałbrzych zaopatrujących większą część miasta ze względu na przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii grupy coli. Stwierdzone przekroczenie miało jednak charakter incydentalny i nie wpływało bezpośrednio na zdrowie odbiorców wody, a poprawę jakości wody uzyskano niezwłocznie. Bakterie grupy coli nie są wskaźnikiem występowania patogenów w wodzie, natomiast służą do oceny czystości i szczelności systemów dystrybucji wody oraz skuteczności prowadzonych procesów uzdatniania wody. Z tego względu należałoby wzmocnić nadzór nad prowadzonym procesem uzdatniania na ujęciu w celu wyeliminowania występowania tych bakterii w wodzie.

Woda w Jedlinie-Zdroju była bezpieczna dla zdrowia konsumentów i nadawała się do

spożycia przez ludzi.

Miasto i gmina Mieroszów

Miasto i gmina Mieroszów zaopatrywana jest w wodę z wodociągu publicznego Wałbrzych (miejscowości Unisław Śląski i Rybnica Leśna), którego zarządcą jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. oraz wodociągów publicznych Mieroszów i Sokołowsko, zarządzanych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej „Mieroszów” Spółka z o.o.

1. Liczba wyodrębnionych stref zaopatrzenia w mieście i gminie ze względu na pochodzenie wody – 6 stref zaopatrzenia.
2. Liczba zlokalizowanych punktów poboru próbek wody w mieście i gminie – 18.
3. Liczba zaopatrywanej ludności w wodę wodociągową – około 6731 osób.
4. Szacunkowa ilość rozprowadzanej wody w mieście i gminie – około 1340 m³/db.
5. Rodzaj ujęć wody – 1 ujęcie powierzchniowe „za WOP” w Sokołowsku, 7 podziemnych znajdujących się w Unisławiu Śląskim, przy ul. Kwiatowej i ul. Sportowej w Mieroszowie, w Golińsku, w Nowym Siodle, „za Leśniczówką” i „za Różanką” w Sokołowsku.
6. Sposób uzdatniania wody
 - ujęcie powierzchniowe „za WOP” w Sokołowsku – oczyszczanie mechaniczne na sitach, filtracja na filtrach żwirowo-piaskowych, dezynfekcja podchlorynem sodu,
 - ujęcia podziemne w Unisławiu Śląskim, przy ul. Kwiatowej i ul. Sportowej w Mieroszowie, w Golińsku, w Nowym Siodle, „za Leśniczówką” i „za Różanką” w Sokołowsku – dezynfekcja podchlorynem sodu.
7. Jakość wody przeznaczonej do spożycia.

W roku 2015 w ramach monitoringu oraz nadzoru sanitarnego nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi z wodociągów publicznych Mieroszów, Sokołowsko oraz Wałbrzych pobrano:

- 39 próbek do badań bakteriologicznych,
- 30 próbek do badań fizykochemicznych,
- w tym 4 do badań w ramach monitoringu przeglądowego.

W roku 2015 kwestionowano 10 próbek wody pod względem mikrobiologicznym, w tym 8 pobranych z sieci wodociągu Sokołowsko oraz 2 z sieci wodociągu Mieroszów (w miejscowości Nowe Siodło). Woda nie nadawała się do spożycia przez ludzi z uwagi na występowanie w wodzie bakterii grupy coli (10 próbek), Escherichia coli (5 próbek) oraz paciorkowców kałowych (1 próbka).

8. Ocena ryzyka zdrowotnego dla konsumentów wody.

Na podstawie prowadzonych badań monitoringowych w 2015 r. stwierdzono przekroczenia wskaźników mikrobiologicznych, co oznacza, że woda okresowo nie była bezpieczna dla zdrowia dla mieszkańców Sokołowska i nie nadawała się do spożycia. W przypadku miejscowości Nowe Siodło zanieczyszczenie wody miało charakter incydentalny, gdyż w krótkim okresie wodę doprowadzono do norm sanitarnych.

Wieloletni nadzór sanitarny nad jakością wody z wodociągu Sokołowsko prowadzony przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wskazuje, że pomimo chlorowania wody oraz nadzoru nad ujęciami przez zarządcę poprawa wskaźników bakteriologicznych wody jest krótkotrwała. W okresach suszy, przy niskim poziomie wód gruntowych i płynących utrzymanie odpowiedniej jakości sanitarnej wody wydaje się być niemożliwe, co

potwierdzają analizy laboratoryjne.

Obecność w wodzie bakterii *Escherichia coli* oraz paciorkowców kałowych jest wskaźnikiem występowania innych patogenów w wodzie i stwarza bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia jej konsumentów. Wpływ mikroorganizmów przenoszonych przez wodę na zdrowie człowieka jest zróżnicowany, tj. od łagodnych objawów nieżyty żołądkowo-jelitowego po ciężkie przypadki biegunki, czerwonki, zapalenia wątroby oraz duru brzuszego. Skażona woda może również stanowić źródło dużych epidemii chorób, takich jak cholera, czerwotka lub kryptosporidioza.

W związku z powyższym istnieje konieczność opracowania długoterminowej strategii poprawy zaopatrzenia miejscowości Sokołowsko w wodę do spożycia oraz podjęcia radykalnych działań, gdyż doraźne są mało skuteczne.

Gmina Stare Bogaczowice

Gmina Stare Bogaczowice zaopatrywana jest w wodę z wodociągu publicznego Wałbrzych, którego zarządcą jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

1. Liczba wyodrębnionych stref zaopatrzenia w gminie ze względu na pochodzenie wody – 2 strefy zaopatrzenia.
2. Liczba zlokalizowanych punktów poboru próbek wody w gminie – 5.
3. Liczba zaopatrywanej ludności w wodę wodociągową – około 3 740 osób.
4. Szacunkowa ilość rozprowadzanej wody w gminie – około 750 m³/db.
5. Rodzaj ujęć wody – 2 podziemne ujęcia wody w Marciszowie Dolnym i Marciszowie Górnym oraz 2 powierzchniowe ujęcia wody – „Mała Woda” na rzece Bóbr w Dębrzniku i staw infiltracyjny Ptaszków I będący częścią ujęcia Marciszów Górny.
6. Sposób uzdatniania wody:
 - ujęcie wody w Marciszowie Dolnym – napowietrzanie i dezynfekcja podchlorynem sodu,
 - ujęcie wody w Marciszowie Górnym – dezynfekcja podchlorynem sodu,
 - ujęcie „Mała Woda” w Marciszowie – koagulacja siarczanem glinu, filtracja na filtrach pospiesznych antracytowo-piaskowych, adsorpcja na węglu aktywnym, dezynfekcja chlorem gazowym.
7. Jakość wody przeznaczonej do spożycia.

W roku 2015 w ramach monitoringu oraz nadzoru sanitarnego nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi na terenie gminy Stare Bogaczowice pobrano:

- 13 próbek do badań bakteriologicznych,
- 17 próbek do badań fizykochemicznych,
- w tym 4 w ramach monitoringu przeglądowego.

W roku 2015 zakwestionowano 3 próbki w Jabłowie pod względem fizykochemicznym:

- przekroczenie wartości mętności w 3 próbkach,
- przekroczenie stężenia żelaza i manganu w 1 próbce.

8. Ocena ryzyka zdrowotnego dla konsumentów wody.

Na podstawie prowadzonych badań monitoringowych w 2015 r., w gminie Stare Bogaczowice nie stwierdzono przekroczenia parametrów mikrobiologicznych, natomiast stwierdzone przekroczenia parametrów fizykochemicznych miały miejsce w jednym punkcie monitoringowym na sieci – w Jabłowie. Zła jakość wody była wynikiem wtórnego

zanieczyszczenia wody osadami wyflukiwanyymi ze ścianek przewodów instalacji wodociągowej.

Zwiększenie mętności wody może mieć negatywny wpływ na jej akceptowalność przez konsumentów, natomiast sama w sobie nie zawsze stanowi zagrożenie dla zdrowia (wynika np. z zawartości substancji mineralnych w wodach podziemnych), choć może być wskaźnikiem potencjalnego zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody. Przekroczenie dopuszczalnego stężenia żelaza i manganu powoduje przebarwienia urządzeń sanitarnych i odzieży podczas prania, może także prowadzić do odkładania się osadów w systemie dystrybucji. Dla żelaza nie proponuje się zalecanej wartości opartej na kryterium bezpieczeństwa dla zdrowia, a jedynie z uwagi na akceptowalność przez konsumenta oraz bezpośredni wpływ stężenia żelaza na wzrost bakterii żelazowych. Wartość zalecana przez WHO, ustalona ze względów zdrowotnych dla manganu równa jest $0,4 \text{ mg/dm}^3$ i jest wyższa niż próg akceptowalności. Wynika z tego, że przekroczenia parametrów fizykochemicznych w sieci wodociągowej w Jabłowie nie miały bezpośredniego wpływu na zdrowie i życie konsumentów, a jedynie na jej smak i akceptowalność.

Miasto Szczawno-Zdrój

Miasto Szczawno-Zdrój zaopatrywane jest w wodę z wodociągu publicznego Wałbrzych, którego zarządcą jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

1. Liczba wyodrębnionych stref zaopatrzenia w mieście ze względu na pochodzenie wody – 1 strefy zaopatrzenia.
2. Liczba zlokalizowanych punktów poboru próbek wody w mieście – 2.
3. Liczba zaopatrywanej ludności w wodę wodociągową – około 5 700 osób.
4. Szacunkowa ilość rozprowadzanej wody w gminie – około $1\,150 \text{ m}^3/\text{db}$.
5. Rodzaj ujęć wody – podziemne ujęcie wody w Marciszowie Dolnym.
6. Sposób uzdatniania wody – dezynfekcja podchlorynem sodu.
7. Jakość wody przeznaczonej do spożycia.

W roku 2015 w ramach monitoringu oraz nadzoru sanitarnego nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi na terenie miasta Szczawno-Zdrój pobrano:

- 4 próbki do badań bakteriologicznych,
- 4 próbki do badań fizykochemicznych.

W roku 2015 nie zakwestionowano żadnej próbki.

8. Ocena ryzyka zdrowotnego dla konsumentów wody.

Na podstawie prowadzonych badań monitoringowych w 2015 r. nie stwierdzono przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych, co oznacza, że woda na terenie Szczawna-Zdroju była bezpieczna dla zdrowia konsumentów i nadawała się do spożycia przez ludzi. Niemniej jednak w przypadku awarii na ujęciu lub w sieci wodociągowej oraz na skutek zbyt małego rozbioru wody może dochodzić do jej wtórnego zanieczyszczenia. Przenikające z rur do wody związki (głównie żelaza i manganu) nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia konsumentów, jednakże wpływają na właściwości organoleptyczne wody oraz mają negatywny wpływ na eksploatację urządzeń domowych, takich jak ekspresy, pralki czy zmywarki.

Gmina Walim

Gmina Walim zaopatrywana jest w wodę z wodociągów publicznych Walim, Zagórze

Śląski i Wałbrzych, których zarządcą jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

1. Liczba wyodrębnionych stref zaopatrzenia w gminie ze względu na pochodzenie wody – 5 stref zaopatrzenia.
2. Liczba zlokalizowanych punktów poboru próbek wody w gminie – 11.
3. Liczba zaopatrywanej ludności w wodę wodociągową – około 4 200 osób.
4. Szacunkowa ilość rozprowadzanej wody w gminie – około 820 m³/db.
5. Rodzaj ujęć wody:
 - 3 ujęcia podziemne w Zagórze Śląskim, Unisławiu Śląskimi, w Walimiu przy ul. Nowa Kolonia,
 - 2 ujęcia powierzchniowe – przy ul. J Kuliga i Warszawskiej w Walimiu.
6. Sposób uzdatniania wody:
 - ujęcie wody przy ul. Nowa Kolonia w Walimiu – dezynfekcja podchlorynem sodu i regulowanie stężenia jonów wodorowych wapnem hydratyzowanym,
 - ujęcie wody w Zagórze Śląskim – dezynfekcja podchlorynem sodu, odżelazianie, odmanganianie, regulowanie stężenia jonów wodorowych wapnem hydratyzowanym,
 - ujęcie wody w Unisławiu Śląskim – dezynfekcja podchlorynem sodu,
 - ujęcie wody przy ul. Kuliga w Walimiu – oczyszczanie na filtrze żwirowo-piaskowym, dezynfekcja podchlorynem sodu i regulowanie stężenia jonów wodorowych wapnem hydratyzowanym,
 - ujęcie wody przy ul. Warszawskiej w Walimiu – dezynfekcja podchlorynem sodu i regulowanie stężenia jonów wodorowych wapnem hydratyzowanym.
7. Jakość wody przeznaczonej do spożycia.

W roku 2015 w ramach monitoringu oraz nadzoru sanitarnego nad wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi na terenie gminy Walim pobrano:

- 20 próbek do badań bakteriologicznych,
- 25 próbek do badań fizykochemicznych,
- w tym 6 do badań w ramach monitoringu przeglądowego.

W roku 2015 zakwestionowano 2 próbki ze względu na:

- wartość pH w 1 próbce,
- wartość mętności w 1 próbce.

8. Ocena ryzyka zdrowotnego dla konsumentów wody.

Nie odnotowano żadnych przekroczeń parametrów jakości wody w wodociągu Zagórze Śląskie oraz w części wodociągu Wałbrzych zaopatrującej gminę Walim. Pozytywnie oceniono także jakość wody dostarczanej przez funkcjonujący w gminie wiejskiej wodociąg Walim. Przy wydawaniu oceny uwzględniono fakt, że woda pobierana do celów wodociągowych na terenach górskich m. in. w okolicach Walimia odznacza się naturalnie obniżonym odczynem (ostatecznie uzyskano wartość pH w dopuszczalnych granicach). Ponadto jego wartość nie ma bezpośredniego znaczenia dla zdrowia konsumentów, wpływa natomiast na inne właściwości wody jak np. korozyjność. W związku z tym zalecane stężenie jonów wodorowych w wodzie zostało ustalone nie ze względów zdrowotnych a ze względów eksploatacyjnych. Ponadto należy zauważyć, że dopuszczenie do nadmiernej korozji przewodów może wywołać wtórne zanieczyszczenie wody i wpływać niekorzystnie na jej smak oraz wygląd. Wobec powyższego należałoby podjąć skuteczne działania naprawcze, mające na celu osiągnięcie wartości pH w obowiązującym zakresie.

Wzrost wartości mętności miał charakter jednorazowy, z tego też względu wodociąg Walim został oceniony pozytywnie na koniec okresu sprawozdawczego, co oznacza, że woda nadawała się do spożycia i była bezpieczna dla zdrowia konsumentów.

Podwyższenie mętności wody może mieć negatywny wpływ na jej akceptowalność przez konsumentów, natomiast sama w sobie nie zawsze stanowi zagrożenie dla zdrowia (wynika np. z zawartości substancji mineralnych w wodach podziemnych), choć może być wskaźnikiem potencjalnego zanieczyszczenia mikrobiologicznego.

Stan sanitarny miast i terenów wiejskich

Ogólny stan porządkowy w miastach na obszarze objętym nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu w 2015 r. oceniono jako dobry. Przestrzeń publiczna utrzymywana była w należyтым porządku, w dużej części zagospodarowana zielenią, zaopatrzona w wystarczającą ilość koszy na śmieci. W omawianym okresie zastrzeżeń nie budził również stan sanitarno-porządkowy na terenach wiejskich, w tym w rejonach turystyczno-wypoczynkowych – w obrębie domów i ośrodków wczasowych oraz przy schroniskach.

Ścieki w miastach na nadzorowanym terenie usuwane są głównie do kanalizacji lub gromadzone w bezodpływowych zbiornikach na nieczystości ciekłe. Lustracje terenów, wykonywane przy okazji kontroli obiektów użyteczności publicznej, nie wykazały niewłaściwej gospodarki ściekowej, tj. niekontrolowanych wycieków ze zbiorników, ich nieprawidłowego zabezpieczenia. Tereny wiejskie nie są skanalizowane, a ścieki na wsiach gromadzone są w bezodpływowych szambach, zlokalizowanych na prywatnych posesjach. Odpady komunalne na terenie miast i wsi gromadzone są w zamykanych pojemnikach lub kontenerach, zgodnie z obowiązującymi regulaminami utrzymania czystości i porządku. Odbiór nieczystości stałych i ich wywóz prowadzą wyspecjalizowane przedsiębiorstwa. W 2015 r. nie odnotowano interwencji mieszkańców powiatu dotyczących nieprawidłowości w gospodarce odpadami komunalnymi

III. Nadzór nad warunkami pracy w zakładach pracy

1. Ocena środowiska pracy

W 2015 r. w ewidencji Oddziału Higieny Pracy PSSE w Wałbrzychu znajdowało się 73 zakłady pracy. Skontrolowano 21 zakładów, przeprowadzono w nich 29 kontroli. 12 kontroli wykazało nieprawidłowości w 10 obiektach.

Kontrole stanu sanitarnego, m.in. uwzględniały takie zagadnienia jak:

- stan sanitarny i techniczny zaplecza socjalnego
- aktualność badań lekarskich pracowników
- posiadanie aktualnych wyników z monitoringu środowiska pracy
- wydawanie pracownikom odzieży ochronnej i roboczej
- utrzymywanie w normach higienicznych stężeń i natężeń czynników szkodliwych
- ocena realizacji przez pracodawców przepisów prawnych w zakresie stosowania substancji i mieszanin chemicznych

Uchybienia stwierdzone w czasie kontroli:

- przekroczenia obowiązujących NDN hałasu stwierdzono w 4 zakładach
- przekroczenia obowiązujących NDS pyłu stwierdzono w 2 zakładach
- brak oceny ryzyka zawodowego - 2 zakłady
- zły stan techniczny zaplecza higieniczno-sanitarnego dla pracowników 5 zakładów
- brak lub nieaktualne pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia – 2 zakłady
- brak rejestrów czynników szkodliwych i kart wyników pomiarów – 1 zakład
- uchybienia w zakresie substancji i mieszanin chemicznych – 2 zakłady
- brak aktualnych badań lekarskich - 3 zakłady

W związku z powyższym wydano 11 decyzji merytorycznych w tym 5 decyzji nakazujących oraz 7 decyzji płatniczych.

Poprawę warunków pracy w zakresie obniżenia czynników szkodliwych na stanowiskach pracy uzyskano w następujących zakładach:

PKD-01 – Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna im. „Przyszłość” w Starych Bogaczowicach – uzyskano poprawę warunków pracy dla 3 osób na stanowisku operatora mieszalni pasz i pomocnika operatora mieszalni pasz. Obniżono stężenie pyłu poniżej obowiązującej normy.

PKD-23 – Lapp Insulators Sp. z o.o. w Jedlinie Zdroju – uzyskano poprawę dla 1 osoby. Obniżono stężenie pyłu do obowiązującej normy (na stanowisku obsługi zsyłki dokonano modernizacji instalacji odciągowej).

Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi

Na terenie powiatu wałbrzyskiego znajdują się 2 zakłady, w których pracownicy mają kontakt z czynnikami o działaniu rakotwórczym.

1. Kopalnie Surowców Skalnych w Bartnicy Sp. z o.o. Wytwórnia Mas Bitumicznych Stary Julianów – WWA i pyły zawierające azbest – 3 osoby (operator wytwórni mas bitumicznych)
2. „Zebra” Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny Nr 1 ul. Wolności 13 w Mieroszowie-
-pyły drewna twardego (buk, sporadycznie dąb) – 110 osób (w tym 25 kobiet)

Nadzór nad chemikaliami.

W 2015 r. skontrolowano 7 podmiotów w tym 4 podmioty zajmujące się obrotem substancjami i mieszaninami chemicznymi oraz 3 zakłady stosujące substancje i mieszaniny chemiczne. Przeprowadzono w nich łącznie 9 kontroli w zakresie substancji i mieszanin

chemicznych.

Kontrole prowadzono między innymi w następującym zakresie:

- bezpiecznego stosowania substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych,
- poprawności kart charakterystyk
- sposobu zabezpieczenia substancji bardzo toksycznych i żrących
- oznakowania opakowań
- oznakowania zbiorników, miejsc i instalacji

Uchybienia stwierdzono w trakcie 2 kontroli w 2 obiektach –

1. Stoisko E-papierosy Hipermarket Tesco w Szczawnie-Zdroju (Giana Joanna Wałach) - stwierdzono, że na opakowaniach płynów do napełniania wkładów w elektronicznych do e - papierosów widnieją obrazki apetycznie wyglądających owoców obrazujących oferowane smaki Liquidów; 2 karty charakterystyk posiadały nieprawidłową podstawę prawną.

Dostawca produktów znajduje się na terenie Ostrzeszowa – wystosowano pismo do PPIS w Ostrzeszowie informujące o powyższych nieprawidłowościach do wykorzystania służbowego. PPIS w Ostrzeszowie poinformował o podjętych działaniach w celu usunięcia nieprawidłowości.

2. Fabryka Wkładów Odzieżowych "Camela" S.A w Mioszowie - zarejestrowano nieprawidłowości w zakresie bezpiecznego stosowania substancji i mieszanin chemicznych niebezpiecznych.

Postępowanie w sprawie chorób zawodowych

W 2015 r. stwierdzono 2 choroby zawodowe (boreliozy) u strażnika leśnego oraz u pracownika świadczącego usługi leśne wywołane czynnikami biologicznymi.

IV. Placówki nauczania i wychowania

W 2015 r. w ewidencji PSSE w Wałbrzychu znajdowało się 47 stałych placówek nauczania i wychowania (stan na 31 grudnia 2015 r.) oraz 37 turnusów wypoczynku sezonowego dzieci i młodzieży (od stycznia 2010 r. nadzór nad placówkami, dla których organem prowadzącym jest powiat, sprawuje Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu). Skontrolowano wszystkie stałe placówki oraz 31 turnusów, przeprowadzono 91 kontroli. Zakres kontroli obejmował przede wszystkim ocenę stanu sanitarnego placówek, w tym m.in. stan techniczny; funkcjonalność; wyposażenie; mikroklimat; warunki do utrzymania higieny osobistej; czystość i porządek; przestrzeganie zakazu palenia tytoniu. Stan sanitarny w większości placówek nie budził poważniejszych zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań czystości i porządku. Decyzje zobowiązujące placówki do usunięcia nieprawidłowości wydano w latach poprzednich. Strony wnioskuje o prolongatę terminu wykonania obowiązków, najczęściej uzasadniając niewykonanie w określonych w terminach trudnościami finansowymi. W roku sprawozdawczym wydano 2 decyzje zmieniające termin wykonania ob

owiązków (dot. szkół).

We wszystkich skontrolowanych obiektach przestrzegane były zapisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Stan sanitarny poszczególnych rodzajów placówek nauczania i wychowania oraz form wypoczynku przedstawiał się następująco:

Przedszkola – w ewidencji znajduje się 10 placówek (w tym 4 punkty przedszkolne); w roku sprawozdawczym powstał 1 punkt przedszkolny, 1- rozpoczął działalność jako przedszkole. Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń, w tym:

- w jednym punkcie przedszkolnym stwierdzono m.in. zbyt wysoką odczuwalną temperaturę ciepłej wody przy umywalkach - dokonano ustaleń pokontrolnych, wydano zalecenia, organ prowadzący poinformował o zapewnieniu prawidłowej temperatury wody,
- w 4 placówkach oceniono dostosowanie mebli do wzrostu dzieci – oceną objęto 76 dzieci i stwierdzono, że wszystkie korzystały z mebli dostosowanych do wzrostu,
- w skontrolowanych placówkach oceniono również posiadanie certyfikatów na sprzęt meblowy zakupiony po 1997 r. i stwierdzono, że nadal w części placówek brak stosownych certyfikatów.

Szkoły (podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, zespoły szkół) – w ewidencji znajduje się 21 placówek (1 szkoła podstawowa została zlikwidowana, 1 rozpoczęła funkcjonowanie, wykreślono z ewidencji Zespół Szkół w Głuszycy przy ul. Parkowej, w związku ze zmianą organu prowadzącego i przekazano pod nadzór ww. DPWIS we Wrocławiu).

Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń. Wydano 2 decyzje zmieniające termin wykonania obowiązków.

Ogółem w 2 placówkach prowadzone jest postępowanie administracyjne w sprawie usunięcia nieprawidłowości. Są to:

- Miejska Szkoła Podstawowa w Szczawnie-Zdroju, ul. Sienkiewicza (dot. małej liczby umywalk; decyzja została wydana w 2013 r.; termin wykonania był przedłużany),
- Zespół Szkół Samorządowych w Boguszowie-Gorcach, ul. Staszica (dot. wymiany zniszczonej stolarki okiennej; decyzja została wydana w 2010 r.; termin wykonania był przedłużany). Należy zaznaczyć, że w czasie kontroli sprawdzającej przeprowadzonej w styczniu 2016 r. stwierdzono wykonanie obowiązku dot. złego stanu technicznego podłóg w klasach.

Ponadto w ww. Zespole Szkół w Głuszycy prowadzone było postępowanie dot. nieprawidłowego oświetlenia sztucznego w salach lekcyjnych (decyzja była wydana w 2011 r., termin wykonania obowiązku był przedłużany).

W kilku placówkach w czasie kontroli stwierdzono m.in. niewłaściwy stan techniczny ścian/sufitów w części pomieszczeń oraz uszkodzone nawierzchnie terenów przyszkolnych. Dokonano ustaleń pokontrolnych. Dyrektorzy szkół informowali o sposobie realizacji ustaleń. Należy też zaznaczyć, że niejednokrotnie stwierdzane nieprawidłowości są usuwane w trakcie kontroli.

W 2015 r. odnotowano 3 wnioski o podjęcie interwencji tj.:

- W lutym otrzymano e-maila od babci, której wnuki uczęszczają do szkół w Boguszowie-Gorcach, tj. Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 6 przy ul. Kopernika i Zespołu Szkół Samorządowych przy ul. Staszica, w sprawie trwających remontów i roszady osób sprzątających. Dzieci boją się pracowników z robót interwencyjnych, osoby roznoszące owoce i mleko bez badań. Przeprowadzono kontrole w tych placówkach i stwierdzono m.in.:
 - w Zespole Szkół Samorządowych w czasie kontroli nie były prowadzone prace

remontowe; wg oświadczenia dyrektora szkoły w okresie ferii zimowych rozpoczęto remont ciągu komunikacyjnego na parterze, a obecnie trwają prace polegające na przyklejaniu wykładzin typu tarkett na ściany na wysokości lamperii. Prace wykonywane są w godzinach popołudniowych, ponadto w placówce prowadzony jest remont jednej sali lekcyjnej (pomieszczenie jest wyłączone z użytkowania),

- w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 6 w czasie kontroli nie były prowadzone prace remontowe. Według oświadczenia dyrektora szkoły zaplanowana na bieżący rok szkolny wymiana okien na klatce schodowej została zakończona,

- stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych pomieszczeń oraz otoczenia ww. placówek był dobry, w zespołach sanitarnych zapewniono środki higieny osobistej, a dojścia do budynków szkół były uporządkowane,

- w obu szkołach realizowane są programy żywieniowe „Szlanka mleka” oraz „Owoce i warzywa w szkole”; pracownicy zajmujący się wydawaniem owoców i warzyw oraz mleka posiadają stosowne badania lekarskie,

- wg oświadczenia dyrektorów ww. szkół nikt nie zgłaszał problemu złego traktowania dzieci przez personel niepedagogiczny (gospodarzy oraz pracowników interwencyjnych).

W odpowiedzi na pismo zaznaczono, że w wyniku przeprowadzonych kontroli w zakresie kompetencji organów inspekcji sanitarnej nie stwierdzono naruszenia obowiązujących przepisów prawnych. Zaznaczono również, że kwestie dotyczące zwalniania czy zatrudniania pracowników nie należą do kompetencji organów inspekcji sanitarnej (zgodnie z obowiązującymi przepisami zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w szkole należy do dyrektora szkoły oraz organu prowadzącego szkołę; wszystkie uwagi czy spostrzeżenia rodziców/opiekunów dzieci dotyczące sposobu organizacji pracy szkoły, w tym szczególnie dotyczące bezpieczeństwa, powinny być przede wszystkim wyjaśniane z dyrektorem placówki, który winien natychmiast podjąć odpowiednie działania; współpraca z rodzicami jest jednym z zadań dyrektora oraz nauczycieli i innych pracowników szkoły).

- W maju otrzymano od Starostwa Powiatowego w Wałbrzychu zawiadomienie o nieprawidłowościach w Zespole Szkół w Głuszycy przy ul. Parkowej (przekazano pismo od osoby fizycznej skarżącej się na brak podstawowych środków higieny osobistej w sanitariatach i zły stan techniczny toalet) oraz wnioski Radnej Powiatu Wałbrzyskiego w sprawie sprawdzenia stanu technicznego tego zespołu. W związku z powyższym przeprowadzono w marcu 2015 r. kontrolę interwencyjną w placówce w czasie której stwierdzono m.in.:

– sale lekcyjne: w części pomieszczeń ściany i sufity wymagają odświeżenia (poprawy estetyki), nie było widocznych zacieków; stolarka okienna była częściowo zniszczona (sukcesywnie naprawiana we własnym zakresie); podłogi są w dobrym stanie technicznym; przy części grzejników c.o. widoczne niezabezpieczone bolce; stan techniczny mebli nie budził większych zastrzeżeń, stoły i krzesła są o zróżnicowanej wysokości; zarejestrowano nieprawidłowe oświetlenie sztuczne i w związku z tym prowadzone jest postępowanie administracyjne zobowiązujące do zapewnienia prawidłowego oświetlenia,

– ciągi komunikacyjne: stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń, część ścian wymaga odświeżenia (poprawy estetyki), grzejniki c.o. są obudowane,

– pomieszczenia sanitarne: wyposażone w środki higieny osobistej (mydło w płynie, papier toaletowy, ręczniki papierowe); zapewniona jest ciepła bieżąca woda; standardy dostępności do urządzeń sanitarnych są zachowane; stan techniczny oraz sanitarno-higieniczny pomieszczeń i armatury sanitarnej jest właściwy;

używane są zespoły sanitarne na parterze i I piętrze,

– elewacja budynku: widoczne są zawilgocenie na jednej ścianie oraz niewielkie ubytki

- tynku, łuszcząca się farba; brak jest zabezpieczenia (balustrady) na bocznym tarasie,
- stolarka drzwiowa w budynku jest bez większych zastrzeżeń,
 - w bieżącym roku szkolnym wyłączono z użytku szatnię centralną - wieszaki na odzież w salach lekcyjnych,
 - pomieszczenia szkoły utrzymane są w porządku i czystości.

Wydano zalecenie pokontrolne dotyczące zabezpieczenia w terminie natychmiastowym wystających bolców przy grzejnikach c.o. oraz bocznego tarasu. Reasumując, w wyniku przeprowadzonych w 2015 r. kontroli stwierdzono, że mimo występujących uchybień, spełnione są podstawowe wymagania zapewniające bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole.

Należy zaznaczyć, że Zespół Szkół w Głuszycy we wrześniu przekazano pod nadzór ww. DPWIS we Wrocławiu.

Ponadto odebrano kilka telefonów w sprawie wszawicy – dzwoniący są informowani o aktualnym stanie prawnym, podawane są wskazania profilaktyczne przy zwalczaniu wszawicy oraz możliwości działania w środowisku nauczania, do którego uczęszcza dziecko m.in. omówienie problemu z wychowawcami i dyrektorami szkół; po takich sygnałach przeprowadza się rozmowy telefoniczne z dyrektorami placówek nt. stanu prawnego i konieczności podejmowania działań w celu zrealizowania zapisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, sugerując różnorodne rozwiązania – w zależności od danej sytuacji.

W 4 placówkach (szkoła podstawowa, 2 gimnazja, zespół szkół) stwierdzono niezachowanie standardów dostępności do urządzeń sanitarnych (przyjmuje się, że co najmniej jedna umywalka powinna przypadać na 20 osób, co najmniej jedna miska ustępowa i jeden pisuar na 30 chłopców oraz jedna miska ustępowa na 20 dziewcząt). W roku sprawozdawczym została zlikwidowana szkoła podstawowa, w której występowała zbyt mała liczba urządzeń sanitarnych.

Nie wszystkie szkoły posiadają warunki do prowadzenia zajęć wf. Biorąc pod uwagę jedynie faktyczny stan posiadania, a nie dostępność do infrastruktury do zajęć wf, brak infrastruktury występuje w 3 placówkach (2 gimnazja, zespół szkół; w roku sprawozdawczym wykreślono z ewidencji zespół nieposiadający infrastruktury do zajęć wf). 12 szkół organizuje zajęcia wf poza placówką. Ponadto w 3 placówkach poprawiły się warunki do rekreacji - oddano do użytku nowe place zabaw dla dzieci.

We wszystkich szkołach uczniowie mają zapewnioną opiekę medyczną sprawowaną przez pielęgniarki. Gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej posiada większość szkół, w 4 brak (w 2 zadania z zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami są realizowane na terenie szkoły w pomieszczeniach pełniących inne funkcje).

W 2015 r. oceniono również warunki do utrzymania higieny osobistej i stwierdzono, że we wszystkich szkołach warunki są właściwe (tj. w sanitariatach uczniów jest dostęp do: bieżącej ciepłej wody, mydła w dozownikach, suszarek do rąk lub ręczników jednorazowych, papieru toaletowego przy lub w kabinach wc, a także zapewniony jest właściwy stan techniczny oraz sanitarno-higieniczny). Należy zaznaczyć, że:

- w jednej ze szkół podstawowych w trakcie kontroli stwierdzono brak ciepłej bieżącej wody w sanitariatach dla dzieci starszych (w jednym skrzydle budynku prowadzony remont) - dyrektor szkoły poinformował o zakończeniu remontu,
- w jednym zespole szkół (Zespół Szkół w Walimiu, ul. Boczna) odnotowano poprawę warunków do utrzymania higieny osobistej – zostały oddane do użytku nowe zespoły sanitarne.

W ramach prowadzonego nadzoru dokonano oceny wyposażenia i dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii. W 11 szkołach oceniono dostosowanie mebli do

wzrostu dzieci i młodzieży – oceną objęto 361 uczniów i stwierdzono, że wszyscy korzystali z mebli dostosowanych do wzrostu. W skontrolowanych szkołach oceniono również posiadanie certyfikatów na sprzęt zakupiony po 1997 r. i stwierdzono, że nadal nie wszystkie zakupione meble oraz urządzenia i sprzęt sportowy posiadają certyfikaty.

Należy zaznaczyć, że:

- często utrudnieniem w zapewnieniu uczniom odpowiednich mebli jest system gabinetowy oraz pracownie komputerowe, z których korzystają uczniowie w różnym wieku,
- nadal część placówek posiada sprzęt wieloletni, na bieżąco naprawiany; meble są wymieniane w miarę posiadanych środków finansowych; są przypadki wyposażenia meblowego „robionego” na zamówienie,
- zdarza się, że zestawiane są meble wyprodukowane wg „starej” i wg „nowej” normy,
- nie wszystkie zakupione meble/urządzenia i sprzęt sportowy posiadają certyfikaty,
- nie wszyscy dyrektorzy placówek przestrzegają obowiązujących w tym zakresie przepisów.

W 21 szkołach przeanalizowano 174 rozkłady zajęć lekcyjnych – w 2 szkołach podstawowych w 4 oddziałach stwierdzono nieprawidłowości tj. różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia była większa od 1 godziny (w podanych danych nie ujęto analizy dokonanej w ww. Zespole Szkół w Głuszycy). Dyrektorzy placówek wyjaśniając przyczyny nieprawidłowości informowali m.in. o dojazdach do szkół i dyspozycyjności nauczycieli - w ramach ustaleń pokontrolnych zobowiązali się w miarę możliwości wprowadzić zmiany przy układaniu nowego rozkładu zajęć.

Plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych powinien uwzględniać potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, w tym:

- zajęcia powinny rozpoczynać się o stałej porze, przy czym różnica pomiędzy dniami nie powinna być większa niż 1 godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia również nie powinna być większa od 1 godziny.

Istotnym elementem rozkładu zajęć lekcyjnych są przerwy, które umożliwiają wypoczynek między lekcjami. Zaleca się, aby przerwy trwały 10 minut, konieczna jest jedna przerwa 20 minutowa (w przypadku braku przerwy 20 minutowej - dwie przerwy 15 minutowe; stosowanie przerw 5 minutowych dopuszczalne w wyjątkowych sytuacjach np. dowożenia uczniów). Z przeprowadzonych kontroli wynika, że w większości szkół dyrektorzy starają się zapewnić higieniczne warunki odpoczynku między lekcjami.

We wszystkich szkołach zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych. Dyrektorzy szkół w trakcie kontroli informowali, iż często uczniowie klas starszych szkół podstawowych oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych nie korzystają z możliwości pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych.

Substancje/mieszaniny chemiczne posiada 8 szkół (2 szkoły podstawowe, 3 gimnazja, 3 zespoły szkół). Należy zaznaczyć, że:

- 5 szkół podstawowych (2 funkcjonujące samodzielnie oraz 3 w ramach zespołów) uczestniczy w realizacji projektu pn: Pracownia przyrodnicza w każdej gminie (w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego; projekt trwa do 31 grudnia 2015 r.). W ramach projektu zostały zakupione pracownie przyrodnicze służące realizacji zajęć „przyroda” w klasach IV-VI. W wyposażeniu pracowni znajdują się m.in. odczynniki chemiczne, w tym substancje/mieszaniny niebezpieczne. Szkoły otrzymały spis odczynników oraz karty charakterystyki. W czasie kontroli zwracano uwagę na zapewnienie bezpiecznych warunków przechowywania substancji/mieszanin oraz, w przypadku stosowania, na konieczność przestrzegania przepisów określających zasady bezpieczeństwa i higieny w przedmiotowym zakresie, ze zwróceniem szczególnej uwagi na wymagania ujęte w kartach charakterystyki. Odczynniki te nie są stosowane (obecnie

- większość po terminie ważności),
- w jednym z ww. zespołów (w Gminnym Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Czarnym Borze, ul. Sportowa), oprócz odczynników chemicznych otrzymanych w ramach ww. projektu, zakupiono odczynniki chemiczne do zajęć w klasach gimnazjalnych; odczynniki te nie są stosowane do czasu wydzielenia zaplecza przy pracowni chemicznej oraz spełnienia wymagań określonych w kartach charakterystyki.
 - nie wszystkie posiadane substancje chemiczne/mieszanki są stosowane,
 - odczynniki przeterminowane nie są stosowane,
 - na części opakowań brak jest terminów/dat ważności,
 - w czasie kontroli jednego gimnazjum stwierdzono m.in., że placówka posiada na stanie odczynniki chemiczne, w tym substancje/mieszanki chemiczne niebezpieczne, ale brakuje spisu znajdujących się na stanie odczynników chemicznych, brak ich kart charakterystyki, brak środków ochrony indywidualnej. Większość posiadanych odczynników jest przeterminowana. Dokonano ustaleń pokontrolnych, dyrektor szkoły w wyjaśnieniach poinformował, że odczynniki chemiczne zostały odnalezione w szkole podczas generalnego sprzątania i nie były stosowane, spis odczynników jest w trakcie opracowywania, odczynniki zostaną przekazane do utylizacji. Sporządzono również wystąpienie pokontrolne do organu prowadzącego.

W czerwcu dyrektor szkoły poinformował o przekazaniu do utylizacji posiadanych odczynników chemicznych (przesłano kartę przekazania odpadów).

Z posiadanych informacji wynika, że w szkołach znajduje się ok. 55 kg niebezpiecznych substancji/mieszanki chemicznych.

Należy też zwrócić uwagę na jeszcze jeden element mający wpływ na zdrowie dziecka w wieku szkolnym tj. prawidłowe żywienie. Dożywianie w szkołach prowadzone było na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego. Około 12 % uczniów korzystało z ciepłych posiłków - w większości dofinansowywanych. Szkoły podstawowe realizowały program promujący picie mleka i program „Owoce i warzywa w szkole”. W 2015 r. odnotowano spadek liczby funkcjonujących sklepików szkolnych.

Placówki z pobytem całodobowym - w ewidencji znajduje się 1 dom dziecka. Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń.

Placówki z pobytem dziennym - w ewidencji znajduje się 15 placówek tj. 14 świetlic i centrum kultury. Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń, w tym:

- w 2 placówkach zastrzeżenia budziła estetyka ścian w pomieszczeniach - dokonano ustaleń pokontrolnych w zakresie przeprowadzenia prac malarskich,
- w 3 placówkach poprawiły się warunki pobytu dzieci i młodzieży - placówki zmieniły siedzibę.

Wypoczynek dzieci i młodzieży – w elektronicznej bazie wypoczynku MEN zarejestrowanych było 37 turnusów(9 - wypoczynek zimowy, 28 - wypoczynek letni), skontrolowano 31 turnusów (8 - wypoczynek zimowy, 23 - wypoczynek letni). Stan sanitarny nie budził większych zastrzeżeń. Nadal najwięcej turnusów zorganizowanych było na terenie gminy Walim.

V. Zakłady produkcji żywności, żywienia i obrotu środkami spożywczymi oraz wytwórnice materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2015 roku na terenie powiatu wałbrzyskiego skontrolowano 215 zakładów żywnościowo - żywieniowych spośród 2031 ujętych w rejestrze zakładów.

Pracownicy Oddziału Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku przeprowadzili łącznie 300 kontroli.

W wyniku oceny stanu sanitarnego zakładu, przeprowadzonego na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego zakładu – ze 120 zakładów 5 oceniono jako niezgodnych z wymaganiami sanitarnymi.

W wyniku podjętych działań wydano 26 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-higienicznego w tym 1 decyzję o unieruchomieniu zakładu.

Nałożono 25 mandatów na łączną kwotę 6150 złotych, pobrano do badania laboratoryjnego 53 próbki żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Zdyskwalifikowano 10 próbek.

Prowadzono działania związane z powiadomieniami alarmowymi w systemie RASSF (Rapid Alert System for Food and Feed) Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt - zharmonizowanego z systemem działającym w UE (w kraju siecią powiadamiania kieruje Główny Inspektor Sanitarny).

Przeprowadzono kontrole sanitarne - sprawdzano wycofanie z obrotu wymienionych w powiadomieniach alarmowych produktów spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, które mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów.

W wyniku przeprowadzonych urzędowych kontroli żywności w niżej wymienionych grupach zakładów stwierdzano najczęściej występujące nieprawidłowości sanitarne:

W grupie piekarni:

- nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny,
- uchybienia techniczne (ubytki w malaturze, tynku i okafelkowaniu),
- niewłaściwe przechowywanie surowców używanych do produkcji,
- brak zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- w pomieszczeniach piekarni stwierdzono obecność mklików mącznych,
- brak aktualnego dokumentu potwierdzającego jakość zdrowotną wody pod względem parametrów mikrobiologicznych,
- brak wyników badań potwierdzających jakość zdrowotną gotowych wyrobów produkowanych w zakładzie.
- Nieuporządkowany teren wokół piekarni.

Stosowano karanie mandatowe, wszczynano postępowanie administracyjne.

W grupie sklepów:

- nieprawidłowy stan sanitarny i techniczny pomieszczeń (brudne ściany i sufity z ubytkami w malaturze, tynku i okafelkowaniu),
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych,
- w sprzedaży stwierdzono artykuły spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia i dacie minimalnej trwałości oraz artykuły spożywcze nieoznakowane terminem przydatności do spożycia lub datą minimalnej trwałości,
- brak dokumentacji GHP i systemu HACCP,
- brak aktualnego orzeczenia potwierdzającego jakość wody używanej w zakładzie pod

- względem parametrów bakteriologicznych,
- nieprawidłowe zabezpieczenie przed szkodnikami tj. stwierdzono ślady (odchody) szkodników w pomieszczeniu mycia wózków,
 - brudne kosze dla kupujących,
 - wyroby mleczarskie przechowywane na zapleczu w temperaturze niezgodnej z deklaracją producenta,
 - niesprawny wentylator mechaniczny w sali sprzedaży.
- Stosowano karanie mandatowe w 9 zakładach, wszczynano postępowanie administracyjne.

W grupie zakładów prowadzących żywienie zbiorowe otwarte:

- niewłaściwy stan techniczny (ściany pomieszczeń, posadzki, zniszczone naczynia kuchenne oraz drobny sprzęt produkcyjny, a także powierzchnia blatów produkcyjnych oraz wewnętrzna powierzchnia szafy chłodniczej),
- brak bieżącej ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w wc dla personelu, niesprawny odpływ,
- niewłaściwy stan sanitarno- higieniczny (w szatni dla personelu nieporządek, porzucane buty, odzież, brudne urządzenia chłodnicze, szafki kuchenne, a także drobny sprzęt produkcyjny oraz urządzenia),
- nieprawidłowo przechowywane naczynia jednorazowego użycia – na odkrytych regałach w kuchni, niezabezpieczone przed zanieczyszczeniem, opakowania kartonowe do pizzy przechowywane bezpośrednio na posadzce,
- naczynia porcelanowe brudne, wyszczerbione,
- przyprawy przechowywane w nieoznakowanych pojemnikach z tworzywa sztucznego,
- w szafie chłodniczej pokrojone pomidory i ogórki z oznakami gnicia,
- środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia i dacie minimalnej trwałości,
- personel nie przestrzega zasad higieny osobistej- wchodzi do pomieszczeń kuchni bez odzieży ochronnej, w odzieży własnej,
- wc personelu wyłączone z użytku,
- brak narzędzi do monitorowania temperatury w urządzeniach chłodniczych.
- nieprawidłowa realizacja procedur GHP, brak dokumentacji dotyczącej zapisów realizacji pomiaru punktów kontroli oraz działań korygujących przy stwierdzeniu nieprawidłowości,
- brak aktualnego dokumentu potwierdzającego prawidłową jakość produkowanych w zakładzie gotowych wyrobów nietrwałych mikrobiologicznie.

W tej grupie zakładów karanie mandatowe stosowano w 7 zakładach.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego:

- stan sanitarno-techniczny pomieszczeń nieprawidłowy (ubytki w okafelkowaniu, tynku i malaturze, brudne ściany i sufity),
- część sprzętu kuchennego nieprawidłowa, zniszczona, skorodowana, z uszkodzoną wewnątrz emalią,
- stwierdzono nieprawidłowości w układaniu jadłospisów zalecono uwzględnić zalecenia wynikające z ich oceny,
- brak wyniku potwierdzającego jakość zdrowotną pod względem parametrów mikrobiologicznych gotowego wyrobu produkowanego w zakładzie,
- w pomieszczeniu produkcyjnym brak zabezpieczenia przed dostępem szkodników,
- nieprawidłowo przechowywane próbki pokarmowe oraz część gotowych wyrobów tj.

- w temperaturze otoczenia + 19,6°C,
- nieprawidłowo przechowywane odpady poprodukcyjne,
 - w magazynach spożywczych stwierdzono środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia i dacie minimalnej trwałości,
 - brak ustalonego harmonogramu szkoleń zatrudnionego personelu,
 - naczynia transportowe myte w zmywalni, w której myje się również warzywa i owoce, nie korzysta się z pomieszczenia przygotowalni wstępnej,
 - brak oświetlenia w szatni,
 - w przygotowalni wstępnej wyczuwalny nieprzyjemny zapach kanalizacji; zlew bez podłączenia wody bieżącej,
 - brak wydzielonego sprzętu do dezynfekcji jaj,
 - kompot przechowywany w wiadrze z tworzywa sztucznego z pokrywą, na którym brak informacji czy kontakt z żywnością jest dozwolony,
 - odpady żywnościowe usuwane niezgodnie z zawartą umową na odbiór odpadów pokonsumpcyjnych oraz instrukcją systemu HACCP tj. stwierdzono odpady pokonsumpcyjne z dnia poprzedzającego kontrolę przechowywane w termosie na wózku transportowym –kelnerskim,
 - zniszczona, wyszczerbiona część talerzy i kubków porcelanowych,
 - brak procedury określającej częstotliwość badań właścicielskich gotowego wyrobu.
- W tej grupie zakładów stosowano karanie mandatowe w 7 zakładach.

W trakcie kontroli przeprowadzono ocenę 22 jadłospisów dekadowych pod kątem realizacji zasad racjonalnego żywienia. W 11 badanych przypadkach jadłospis był mało urozmaicony, głównie pod względem składu. Część posiłków planowano bez udziału białka zwierzęcego oraz owoców i warzyw, które są podstawowym źródłem witamin i soli mineralnych. W każdym przypadku udzielano instruktażu nt. zasad racjonalnego żywienia.

W 2016 roku kontynuowany będzie szczególny nadzór:

- nad prawidłowością oznakowania suplementów diety i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego,
- nad podmiotami prowadzącymi produkcję pierwotną (roślinną) oraz sprzedaż bezpośrednią. Działalność ta wymaga złożenia przez podmiot wniosku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu o wpis do rejestru. Niespełnienie tego obowiązku skutkuje dla rolników karami pieniężnymi nakładanymi przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu.

V. Zakłady Służby Zdrowia

Informacja o stanie sanitarnym placówek działalności leczniczej z terenu powiatu wałbrzyskiego w 2015 r.

Oddział Epidemiologii prowadzi działalność w zakresie:

- zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych
- rejestracji zgłoszeń chorób zakaźnych
- organizacji i kontroli pracy punktów szczepień
- rejestracji, analizy, zgłaszania niepożądanych odczynów poszczepiennych
- wykonawstwa szczepień ochronnych,
- zamawiania, dystrybucji i kontroli w zakresie gospodarki szczepionkami w punktach

szczepień

- rejestracji ognisk zakażeń szpitalnych
- ewidencji i kontroli placówek lecznictwa
- współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

Kontrole uwzględniały takie zagadnienia jak:

- stan sanitarny i techniczny pomieszczeń
- zaopatrzenia w środki dezynfekcyjne odzież i sprzęt jednorazowego użycia
- ocenę procedur dezynfekcji, sterylizacji
- ocenę postępowania z odpadami medycznymi
- ocenę postępowania poekspozycyjnego
- ocenę sprzątanania pomieszczeń
- ocenę wykonawstwa szczepień
- stan magazynowy i warunki przechowywania szczepionek

W 2015 roku przeprowadzono 75 kontroli, skontrolowano 46 placówek lecznictwa spośród 123 zarejestrowanych.

W skontrolowanych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości. Postępowanie w zakresie dezynfekcji, sterylizacji, gospodarki odpadami medycznymi oraz prania bielizny prowadzone jest w sposób prawidłowy, zgodnie z procedurami. Placówki posiadają opracowane i wdrożone procedury higieniczne, prowadzona jest kontrola wewnętrzna.

Praktyki zawodowe nie spełniające wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. posiadają zaopiniowane programy dostosowawcze.

Wydano: 14 decyzji płatniczych i 16 decyzji o spełnieniu warunków sanitarno – technicznych.

Egzekwowano zgłaszanie przypadków chorób zakaźnych przez placówki lecznictwa zgodnie z obowiązującymi przepisami. Sporządzano dwutygodniowe, kwartalne, roczne sprawozdania o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach.

Przeprowadzono 76 wywiadów epidemiologicznych.

Prowadzono rejestrację zgłaszanych chorób zakaźnych i biologicznych czynników chorobotwórczych w tym chorych na gruźlicę. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 4 chorych na gruźlicę mieszkających na terenie naszego powiatu (w tym 3 zachorowania na gruźlicę prątkującą i 1 zachorowanie na gruźlicę stawową). Osoby chorujące na gruźlicę pochodzą w większości ze środowiska o niskim statusie materialnym, są uzależnieni od alkoholu. Chorzy, to w przeważającej liczbie mężczyźni w przedziale wiekowym od 25 do 60 roku życia. Nadzorem objęto również osoby z otoczenia tych chorych.

Na terenie powiatu zarejestrowano 6 przypadków zachorowań wywołanych przez pałeczki Salmonella, przebadano 5 ozdowieńców i 3 nosicieli tych pałeczek. W wyniku przeprowadzonych badań kontrolnych po leczeniu skreślono 6 ozdowieńców i 3 nosicieli.

Nadzór epidemiologiczny prowadzono wobec osób zakażonych wirusami HBV i HCV. Pod nadzór lekarzy pierwszego kontaktu skierowano 4 osoby zakażone wirusem HBV i osoby z otoczenia zakażonego oraz 7 osób zakażonych wirusem HCV.

Sprawowano nadzór nad wykonawstwem obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nad gospodarką preparatami szczepionkowymi i obiegiem kart szczepień.

Prowadzono rejestr niepożądanych odczynów poszczepiennych. W roku sprawozdawczym zgłoszono 2 odczyny poszczepienne u dzieci.

Zarejestrowano 14 przypadków pokąsań u ludzi przez zwierzęta (w tym 11 przez psy,

2 przez kota i 1 dzikie zwierzę). Osoby te objęto nadzorem i pouczono o konieczności konsultacji z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej. Szczepieniu p/wścieklicznie zostały poddane 3 osoby.

Współpracowano z Powiatowym Lekarzem Weterynarii i Zakładem Higieny Weterynaryjnej we Wrocławiu w zakresie nadzoru epidemiologicznego nad podejrzeniami zachorowań na wścieklicznie.

Współpracowano z innymi Powiatowymi Stacjami Sanitarnymi w zakresie zgłaszalności chorób zakaźnych, objęcia nadzorem osób chorych i osób z ich otoczenia

Udzielano informacji osobiście lub telefonicznie na tematy dotyczące chorób zakaźnych, szczepień ochronnych mieszkańcom powiatu w tym osobom wyjeżdżającym za granicę.

Propagowano szczepienia przeciwko grypie sezonowej, inwazyjnej chorobie meningokokowej i zakażeniom pneumokokowym.

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie powiatu wałbrzyskiego w 2015 r.

Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań	Zapadalność
Ospa wietrzna		422	734,02
Wirusowe zapalenie wątroby typu B		4	6,96
Wirusowe zapalenie wątroby typu C		7	12,18
Szkarlatyna		19	33,05
Wirusowe zakażenia jelitowe	wywołane przez rotawirusy	40	69,57
	inne określone	3	5,22
	nie określone	27	46,96
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	wywołane przez Clostridium difficile	5	8,70
	nie określone	33	57,40
Biegunka i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		44	76,53
Salmonellowe zatrucia pokarmowe		6	10,44
Różyczka		1	1,74
Borelioza		17	29,57
Nagminne zapalenie przyusznicy		6	10,44
Krzusiec		5	8,70

VI. Ocena stanu sanitarno-technicznego obiektów wczasowo-turystycznych w 2015 roku

1. Baza noclegowa

3.1. Baza noclegowa.

W 2015 r. skontrolowano 25 obiektów, świadczących usługi noclegowe dla turystów, w tym: 8 hoteli, 1 pensjonat i 16 innych tego typu obiektów. Wszystkie obiekty odznaczały się prawidłowym stanem sanitarno-technicznym, z wyjątkiem Gospodarstwa

Agroturystycznego „Zielony Jar” w Michałkowej – kontrola przeprowadzona w związku z wnioskiem turysty o podjęcie interwencji w sprawie złego stanu sanitarno-technicznego obiektu wykazała następujące nieprawidłowości:

- brudne meble w pokojach, sprzęt sanitarny w sanitariatach oraz podłogi,
- zapajęczone ściany, brudny blat, szafki oraz sprzęt w ogólnodostępnej kuchni,
- zniszczone obudowy kabin prysznicowych oraz zniszczona powierzchnia mebli ogrodowych - trudna do utrzymania w czystości.

W związku z powyższym za niewłaściwy stan czystości na właściciela nałożono mandat w wysokości 300 zł oraz wszczęto postępowanie administracyjne na zły stan techniczny mebli i kabin prysznicowych z terminem wykonania obowiązków do dnia 31 grudnia 2015 r. (strona wniosła odwołanie od decyzji nakazującej do DPWIS we Wrocławiu, a następnie skargę do WSA we Wrocławiu).

Z roku na rok stan sanitarny i techniczny obiektów świadczących usługi hotelarskie poprawia się, właściciele prowadzą remonty i modernizacje, które podnoszą standard świadczonych usług i estetykę obiektów. W grupie tej pod względem standardu wyróżniają się hotele: „Maria Helena” w Szczawnie-Zdroju, „Piotr” w Boguszowie-Gorcach oraz „Maria Antonina” w Zagórzcu Śląskim.

Szczególne uwagę należy zwrócić na gospodarstwa agroturystyczne, w których często stwierdza się brak przestrzegania podstawowych wymogów sanitarnych, np. brak wyniku badania wody z indywidualnego ujęcia, zaopatrującego obiekt. Woda w gospodarstwach agroturystycznych, wykorzystywana przez gości do picia, przygotowywania posiłków we własnym zakresie i kąpieli, jeżeli pochodzi ze studni przydomowych i jej jakość jest nieznana, może stwarzać zagrożenie dla ich zdrowia. Zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1989) wymagania mikrobiologiczne, organoleptyczne i fizykochemiczne określone w cytowanym rozporządzeniu dotyczą m.in. wody pobieranej z indywidualnych ujęć wody, bez względu na ilość dostarczanej wody, jeżeli woda ta służy do działalności handlowej lub w obiektach użyteczności publicznej. Zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 223, poz. 2286 z późn. zm.) wójt, burmistrz, prezydent dokonuje wpisu gospodarstwa agroturystycznego do ewidencji i może żądać od osób podejmujących tego typu działalność opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu, potwierdzającej, że obiekt jest pod względem sanitarnym bezpieczny dla przebywających w nim gości. Stosowanie się do powyższego zapisu w znacznym stopniu poprawiłoby stan sanitarny tego typu obiektów.

3.2. Baseny i kąpieliska

Na terenie powiatu brak jest obecnie kąpielisk zorganizowanych. Na nadzorowanym terenie w sezonie letnim 2015 r. uruchomiono 2 miejsca wykorzystywane do kąpieli „Słoneczne” oraz przy ul. Spacerowej 6 na Jeziorze Bystrzyckim w Zagórzcu Śląskim. W obu przypadkach organizatorzy miejsc przed ich udostępnieniem wykonali badania próbek wody, które następnie przedłożyli PPIS w Wałbrzychu, celem uzyskania bieżącej oceny jakości wody (pozytywna dla każdego z wyznaczonych miejsc wykorzystywanych do kąpieli).

Kontrola sanitarna plaż nie wykazała nieprawidłowości w zakresie utrzymania bieżącej czystości i porządku, w tym w funkcjonujących toaletach. Ponadto obiekty oznakowane były

właściwymi tablicami informacyjnymi.

W sezonie letnim 2015 r., tak jak w roku ubiegłym, na terenie powiatu działał basen odkryty przy ul. Dolnej 2 w Głuszycy. Z niecek basenu odkrytego do badań bakteriologicznych w ramach nadzoru sanitarnego pobrano 16 próbek wody. Przed rozpoczęciem sezonu letniego gestor obiektu zlecił dodatkowe badania 3 próbek wody. W wyniku przeprowadzonych badań zakwestionowano 6 próbek ze względu na zanieczyszczenie bakteriologiczne wody. Podjęte przez zarządcę działania naprawcze wykazały skuteczność, co potwierdziły badania rekontrolne.

W trakcie sezonu stan sanitarno-techniczny i porządkowy zaplecza na basenie był prawidłowy.

3.3. Obiekty PKP

W roku objętym sprawozdaniem przeprowadzono kontrolę Stacji PKP Boguszów-Gorce przy ul. Dworcowej. Obiekt ten wymaga modernizacji, gdyż ze względu na nieodpowiedni stan techniczny wyłączono z eksploatacji budynek dworca oraz toalety typu suchego. W 2015 r. w trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarnych na stacji.

3.4. Tereny rekreacyjne

W 2015 roku skontrolowano Kompleks sportowo-rekreacyjny przy ul. Kłodzkiej w Jedlinie-Zdroju, Park Zdrojowy w Szczawnie-Zdroju oraz Kompleks turystyczny Osówka w Sierpnicy. W wyniku kontroli obiektu w Sierpnicy stwierdzono: brudne z ubytkami tynku ściany i podłogę w pomieszczeniu przechowywania kasków, zniszczone z ubytkami ściany w pomieszczeniu magazynowo-gospodarczym oraz brak higienicznego przechowywania kasków dla zwiedzających. Wobec powyższego zarządcę obiektu zobowiązano decyzją administracyjną do usunięcia nieprawidłowości sanitarno-technicznych. Ponadto przeprowadzono kontrole na 18 placach zabaw na terenie Szczawna-Zdroju, Jedliny-Zdroju, Głuszycy oraz gminy Mieroszów. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano zalecenia dotyczące m.in.:

- naprawy uszkodzonego sprzętu zabawowego,
- naprawy zniszczonych ławek i obudowy piaskownicy,
- wymiany pojemników na odpady,
- wymiany lub uzupełnienia regulaminów korzystania z placów zabaw z uwzględnieniem zakazu palenia tytoniu.

Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie sanitarnym i porządkowym.

Zgodnie z zaleceniami GIS piasek w kontrolowanych piaskownicach był wymieniany przed lub na początku sezonu letniego, dodatkowo w trakcie sezonu był czyszczony i uzupełniany, co w większości przypadków potwierdzały przedłożone faktury z zakupu i wymiany piasku.

W 2015 roku nie przeprowadzono badań piasku w zewidencjonowanych piaskownicach.

VII. Ocena stanu sanitarno-technicznego innych obiektów użyteczności publicznej w 2015 roku

4.1. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej

Na terenie powiatu wałbrzyskiego w 2015 roku skontrolowano 37 obiektów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej (pozostających w ewidencji PSSE w Wałbrzychu).

W trakcie roku stan sanitarny kwestionowano w zakładzie fryzjerskim w Boguszowie-Gorcach. Za brak środków czystości do mycia powierzchni i do dezynfekcji urządzeń sanitarnych oraz przeterminowany środek do dezynfekcji sprzętu fryzjerskiego właścicielkę ukarano grzywną w drodze mandatu karnego w wysokości 150 zł. Kontrola sprawdzająca przeprowadzona w wyżej wymienionym obiekcie wykazała usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz prawidłowe postępowanie ze sprzętem fryzjerskim wielokrotnego użytku, stąd dobra ocena obiektu na koniec roku.

Przeprowadzone kontrole w pozostałych obiektach nie wykazały naruszenia wymagań ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. We wszystkich skontrolowanych obiektach procedury postępowania ze sprzętem fryzjerskim były prawidłowe, nie kwestionowano również czystości i porządku w pomieszczeniach zakładów (w kilku przypadkach wydano doraźne zalecenia, wpisane do książki kontroli w zakresie odnowienia ścian w pomieszczeniach obiektu, oznakowania opakowań zastępczych kosmetyków).

Ponadto stan techniczny kwestionowano w Fitness Zdroju przy ul. Kolejowej w Szczawnie-Zdroju. W wyniku kontroli obiektu stwierdzono: brudne ściany i sufity w pomieszczeniach ćwiczeń, zniszczone powierzchnie szafek w szatniach, popękaną tapicerkę urządzeń do ćwiczeń, zapadniętą podłogę w pomieszczeniu siłowni oraz miejscami skorodowaną powierzchnię grzejników. Na zarządcę obiektu wydano decyzję zobowiązującą do usunięcia wyżej wymienionych uchybień w terminie do dnia 31 stycznia 2016 r.

4.2. Ustępy publiczne

W 2015 roku skontrolowano ustępy publiczne na terenie Szczawna-Zdroju, Jedliny-Zdroju, Walimia, Zagórza Śląskiego. Stan techniczny kwestionowano w szalecie w Walimiu, a zalecenia dotyczyły zniszczonej, trudnej do utrzymania w czystości powierzchni drzwi wejściowych do części damskiej i męskiej. Powyższe uchybienia zostały usunięte przez zarządcę, co potwierdziła kontrola sprawdzająca.

4.3. Wiaty przystankowe

W roku objętym sprawozdaniem przeprowadzono kontrole 18 przystanków komunikacji pozamiejskiej, zlokalizowanych na terenie gmin Czarny Bór, Głuszycy, Jedlina-Zdrój oraz Stare Bogaczowice. W wyniku przeprowadzonych kontroli w gminie Czarny Bór, Głuszycy oraz Stare Bogaczowice wydano zalecenia pokontrolne dotyczące zamontowaniu lub wymiany pojemnika na odpadki, odnowienia skorodowanych powierzchni ławek lub wiat na przystankach.

Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia prowadzona przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Wałbrzychu na terenie miasta Wałbrzych i powiatu wałbrzyskiego w 2015 roku

Działalność prowadzono poprzez:

- wdrażanie, koordynację, monitorowanie i ocenianie realizowanych programów z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia,
- programowanie i realizację zadań skierowanych na rozwiązywanie problemów i minimalizowanie zagrożeń zdrowotnych,
- współpracę z podmiotami uczestniczącymi w procesie promocji zdrowia,
- inicjowanie działań prozdrowotnych.

Podjęmowano realizację zadań zleczanych przez instytucje nadrzędne oraz realizację działań lokalnych.

W ramach realizacji zadań współpracowano między innymi z:

- jednostkami samorządu terytorialnego - Starostwo Powiatowe, Urzędy Miast i Gmin w zakresie przekazywania informacji dotyczących działalności oświatowo - zdrowotnej na terenie miasta i powiatu wałbrzyskiego, inicjowania oraz wspólnej realizacji działań,
- Głównym Inspektorem Sanitarnym i Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego - PZH w Warszawie w zakresie realizacji programu edukacyjnego,
- Dolnośląskim Centrum Onkologii w zakresie wspólnie podejmowanych działań,
- organizacjami, instytucjami na terenie powiatu w zakresie inicjowania i realizacji zadań: Polskim Towarzystwem Oświaty Zdrowotnej OT w Wałbrzychu, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, Fundacją „Merkury”, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, Centrum Aktywności Lokalnej, Centrum Integracji Rodziny, Komisjami dla Poborowych w Wałbrzychu,
- z Miejską Komendą Policji, Strażą Miejską w Wałbrzychu, Strażą Pożarną, Biurem Edukacji i Wychowania oraz Biurem Kultury, Sportu, Turystyki i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, Wałbrzyskim Centrum Sportowo-Rekreacyjnym Aqua-Zdrój, Strażą Graniczną i WODR w zakresie realizacji wspólnych działań,
- Ośrodkiem Społeczno-Kulturalnym Spółdzielni Mieszkaniowej „Podzamcze”, wałbrzyskimi wyższymi uczelniami, Kuratorium Oświaty, Klubami Seniora, Teatrem Dramatycznym w Wałbrzychu, Galerią Victoria w zakresie wspólnych działań,
- inicjowano i realizowano działania w środowisku lokalnym współpracując z przedstawicielami szkół, przedszkoli, żłobków, świetlic środowiskowych, podmiotów leczniczych, domów kultury, placówek letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży, bibliotek, sklepów spożywczych, salonów fryzjerskich, kosmetycznych i tatuażu,
- współpracowano z lokalną prasą, radiem i TV w zakresie przekazywania informacji na temat podejmowanych działań edukacyjnych oraz inicjowania współpracy.

Realizacja zagadnień problemowych

W 2015 roku realizowano programy krajowe wynikające z polityki zdrowotnej państwa, programy wojewódzkie i lokalne oraz interwencje nieprogramowe i inne działania wynikające z sytuacji epidemiologicznej i potrzeb środowiska.

Realizowano działania dotyczące następujących problemów zdrowotnych:

Zapobieganie HIV/AIDS

Prowadzono działania z zakresu profilaktyki HIV/AIDS w oparciu o Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV opracowany na lata 2012-2016. Współpracowano z Powiatową Komisją Lekarską prowadzącą kwalifikację wojskową młodzieży. Prowadzono szkolenia dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, prelekcje dla młodzieży podlegającej kwalifikacji wojskowej oraz szkolenia dla nauczycieli, rodziców i osób bezrobotnych. Współpracowano w ramach realizacji programu „Ograniczenie zjawiska alkoholizmu i narkomanii za pomocą wczesnej profilaktyki uzależnień wśród młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych miasta Wałbrzycha”. W ramach programu Zapobieganie Zakażeniom HCV odbyły się dwa szkolenia dla pracowników usług pozamedycznych dotyczące zapobiegania zakażeniom krwiopochodnym (HCV, HBV, HIV). Prowadzono akcje informacyjno-edukacyjne w tym działania w ramach kampanii Krajowego Centrum ds. AIDS z okazji walentynek, kampanii społecznej „HIVokryzja. Wyleczmy się.”, Światowego Dnia Walki z AIDS „Coś Was łączy? Zrób test na HIV”. Zagadnienia dotyczące profilaktyki HIV/AIDS stanowiły element bloków tematycznych w realizowanym programie „Razem przeciw zagrożeniom” skierowanym do uczniów szkół gimnazjalnych miasta Wałbrzycha oraz programie „Promocja zdrowia w sztuce teatralnej dziecięcej i młodzieżowej-Wyberam Zdrowie”.

Placówkom współpracującym przekazywano informacje na temat podejmowanych inicjatyw z prośbą o podjęcie działań w środowisku lokalnym. Ogółem zasięg działań bezpośrednich – 1817 osób.

Ogólnopolski program edukacyjny "Trzymaj Formę"

Celem programu jest edukacja dzieci i młodzieży oraz ich rodziców w zakresie kształtowania prozdrowotnych postaw związanych z właściwym odżywianiem i aktywnością fizyczną poprzez promocję aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. Ogólnopolska IX edycja programu realizowana była pod hasłem „Rodzino! Trzymaj formę!”.

Prowadzono instruktaże metodyczne w trakcie spotkań z koordynatorami szkolnymi.

Koordynowano i monitorowano realizację programu. Udzielono wsparcia merytorycznego i metodycznego oraz dostarczono materiały edukacyjne dotyczące omawianej tematyki placówkom nauczania i wychowania. Przeprowadzono 17 wizytacji realizacji programu w szkołach.

W roku szkolnym 2014/2015 program realizowało 16 gimnazjów i 14 szkół podstawowych. W realizację programu włączyło się około 138 nauczycieli i innych pracowników szkół.

Zasięg programu: 4290 uczniów oraz 2331 rodziców.

Tematyka wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie była poruszana w trakcie innych podejmowanych przez Sekcję OZ i PZ działań oraz imprez organizowanych przy

współpracy z innymi jednostkami.

Ogólnopolski Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu.

Tematyka związana z ograniczeniem zdrowotnych następstw palenia tytoniu jest poruszana w trakcie realizacji programów ogólnopolskich, obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu, Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu, programów lokalnych, takich jak: „Promocja zdrowia w sztuce teatralnej dziecięcej i młodzieżowej - Wybieram Zdrowie”, „Razem przeciw zagrożeniom”, interwencji nieprogramowych „Bezpieczny wypoczynek” /akcja letnia i zimowa/, oraz działań podejmowanych we współpracy z innymi jednostkami.

PSSE w Wałbrzychu koordynuje na terenie Miasta i Powiatu Wałbrzyskiego realizację wieloletnich programów i projektów ogólnopolskich:

• *Ogólnopolski Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej "Czyste Powietrze Wokół Nas"*

Celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach narażenia na bierne palenie.

Grupa docelowa: dzieci 5-6 letnie oraz ich rodzice i opiekunowie.

Realizację programu w roku szkolnym 2014/2015 zaproponowano wszystkim placówkom przedszkolnym samodzielnym i w zespołach. Program do realizacji przyjęło 20 placówek. Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Koordynowano i monitorowano realizację programu. W ramach monitoringu przeprowadzono 17 wizytacji realizacji programu. Udzielano instruktaży metodycznych i merytorycznych.

Program cieszył się dużym zainteresowaniem. Dzieci i rodzice chętnie uczestniczyli w działaniach, wzbogacając wiedzę na temat profilaktyki antytytoniowej, szczególnie ochrony dzieci przed biernym paleniem.

Zasięg programu – 998 dzieci oraz 1008 rodziców.

Pracownicy Sekcji OZ i PZ brali udział w imprezach integracyjnych podsumowujących program w 2 przedszkolach, prowadząc punkty informacyjno-edukacyjne oraz pomiary ciśnienia krwi.

Inaugurując kolejną edycję, przesłano ofertę realizacji do wszystkich przedszkoli.

• *Ogólnopolski Program Edukacji Antytytoniowej "Nie pal przy mnie, proszę."*

Celem programu jest zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu poprzez zwiększenie wiedzy w zakresie odpowiedzialności za zdrowie, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie oraz kształtowanie postaw asertywnych.

Adresatami programu są dzieci klas I-III szkół podstawowych.

Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Koordynowano i monitorowano realizację programu. Przeprowadzono 15 wizytacji realizacji programu w szkołach, udzielano instruktaży metodycznych i merytorycznych.

Program realizowało 20 szkół podstawowych. Koordynatorzy szkolni wysoko ocenili program oraz zaangażowanie dzieci podczas realizacji programu.

Zasięg programu – 2957 dzieci oraz 1758 rodziców.

• ***Ogólnopolski Program Profilaktyki Palenia Tytoniu "Znajdź właściwe rozwiązanie"***

Celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród młodzieży szkolnej poprzez zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich oraz kształtowanie postaw asertywnych z unikaniem czynnego i biernego palenia tytoniu.

Adresatami programu są uczniowie starszych klas szkół podstawowych oraz gimnazjów.

Zainaugurowano program. Koordynatorzy szkolni, którzy prowadzą program od wielu lat, zostali przeszkoleni w poprzednich edycjach, nowi koordynatorzy kształcili się samodzielnie przy wykorzystaniu dostępnych materiałów edukacyjnych.

Koordynowano, monitorowano program, udzielano instruktaży metodycznych i merytorycznych. Przeprowadzono analizę ankiet przekazanych przez koordynatorów szkolnych oraz ewaluację i podsumowanie realizacji programu.

Przeprowadzono 10 wizytacji realizacji programu w szkołach.

Program realizowało 15 szkół /5 podstawowych, 10 gimnazjalnych/. Zdaniem większości koordynatorów realizacja programu umożliwia rzeczowe i obrazowe przekazanie najistotniejszych informacji dotyczących palenia tytoniu oraz kształtowanie postaw zobowiązujących do niepalenia, dumy z niepalenia i odpowiedzialności za własne zdrowie.

Zasięg programu – 1913 osób.

• ***Ogólnopolski projekt „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych- KIK68”***

W celu zmiany zachowań zdrowotnych przyszłych matek oraz poprawy zdrowia ich potomstwa Główny Inspektorat Sanitarny we współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Instytutem Medycyny Pracy oraz Instytutem Medycyny Wsi rozpoczął realizację *Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych- KIK 68* współfinansowanego w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Projekt wspierany jest przez elektroniczną platformę edukacyjną oraz działania prowadzone przez inne jednostki /szkolenia dla personelu medycznego, programy dla zakładów pracy/.

Głównym celem jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych przez kobiety w wieku prokreacyjnym.

W roku szkolnym 2014/2015 podjęto realizację II edycji programu edukacyjnego skierowanego do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych „ARS czyli jak dbać o miłość”, jednego z elementów programu KIK 68.

Przeprowadzono 11 wizytacji realizacji programu w szkołach. Program realizowało 14 szkół ponadgimnazjalnych, edukacją objęto 314 uczniów.

W ramach programu realizowano również kampanię społeczną „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”, której celem jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania. Główną grupą docelową kampanii są kobiety w wieku prokreacyjnym, ciężarne oraz ich rodziny i bliscy. Wzmocnieniem dla działań jest udział w imprezach dla środowisk lokalnych a także poradnictwo prowadzone przez przeszkolony personel.

Prowadzono: szkolenia dla liderów młodzieżowych, osób bezrobotnych, spotkania informacyjne, akcje oświatowo-zdrowotne, happening, punkty informacyjno-edukacyjne oraz dystrybucję materiałów kampanijnych. Przekazywano informacje o projekcie, przesłano również informację wraz z kompletem materiałów do lokalnych mass mediów. Ogólny zasięg działań – 3195 osób.

• **Zapobieganie zakażeniom krwiopochodnym (HCV, HBV, HIV)**

Na zaproszenie Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH oraz Głównego Inspektoratu Sanitarnego podjęto współpracę przy realizacji cyklu szkoleń dotyczących zapobiegania zakażeniom krwiopochodnym (HCV, HBV, HIV). Szkolenia były kluczowym zadaniem realizowanym w ramach Projektu 5 pt. „Edukacja pracowników wybranych zawodów zwiększonego ryzyka transmisji zakażeń krwiopochodnych i ogółu społeczeństwa w zakresie prewencji (HCV, HBV, HIV)” w ramach Projektu KIK/35 „Zapobieganie zakażeniom HCV”. Projekt KIK/35 realizowany w latach 2012–2016 jest współfinansowany przez Szwajcarię w ramach Szwajcarskiego Programu Współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej oraz Ministra Zdrowia. Koordynowano i realizowano działania na terenie miasta i powiatu wałbrzyskiego.

Prowadzono: narady, spotkania informacyjne, spotkania w ramach współpracy oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych. Odbyły się 2 ośmiogodzinne szkolenia dla 139 osób (fryzjerzy, kosmetyczki). Uczestnicy (po pozytywnym wyniku testu wiedzy) otrzymali certyfikaty.

Sporządzono listy uczestników, raporty z realizacji oraz materiały informacyjne. Opracowano i przesłano informację do lokalnych mass-mediów.

Zasięg ogólny – 211 osób

Przekazano informację o realizacji projektu do lokalnych mass-mediów.

Otrzymało podziękowanie za realizację od koordynatora głównego.

• ***Światowy Dzień bez Tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu***

Działania skierowane były do społeczności lokalnej. Zainicjowano działania przekazując opracowania informujące o założeniach i celach Światowego Dnia Bez Tytoniu i Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu do placówek nauczania i wychowania oraz placówek leczniczych, jednostek współpracujących i lokalnych massmediów.

Odbyły się narady w celu pozyskania partnerów do realizacji działań. W trakcie narad omówiono założenia i cele obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu i Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu, pozostawiono materiały edukacyjne (plakaty, ulotki). Działania edukacyjne połączone z pomiarem ciśnienia krwi, pomiarem zawartości tlenu węgla w wydychanym powietrzu, rozdawnictwem tematycznych materiałów edukacyjnych prowadzono wśród studentów wałbrzyskich wyższych uczelni oraz w trakcie imprez środowiskowych. Prowadzono również szkolenia dla osób bezrobotnych połączone z pomiarami ciśnienia krwi, pomiarami poziomu CO w wydychanym powietrzu oraz rozmowami indywidualnymi.

Materiały edukacyjne z zakresu profilaktyki nikotynizmu eksponowane były w jednostkach pozyskanych do działań i siedzibie PSSE.

Zasięg podjętych działań: Światowy Dzień bez Tytoniu – 444 osoby, 165 placówek.

Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu – 107 osób, 100 placówek

• Pozostałe działania w ramach Programu Ograniczenia Zdrowotnych Następstw palenia Tytoniu w Polsce:

Tematyka profilaktyki palenia tytoniu była elementem edukacji w punktach informacyjno-edukacyjnych w trakcie imprez ogólnospołecznych, szkoleń dla młodzieży i osób dorosłych, prelekcji dla młodzieży podlegającej kwalifikacji wojskowej oraz programów lokalnych.

Ogólny zasięg – 3094 osoby.

Program edukacyjny” Moje dziecko idzie do szkoły”

Program zakłada edukację dzieci klas I i ich rodziców w zakresie potrzeb zdrowotnych dziecka rozpoczynającego naukę w szkole. Program zaopatrzonej jest w poradnik dla nauczyciela, broszurkę dla każdego rodzica, kolorowankę i zakładkę dla każdego dziecka.

III edycję programu realizowało 10 szkół. Koordynatorów szkolnych przeszkolono w zakresie zagadnień merytorycznych i metodyki realizacji programu w poprzednich latach. Przekazano materiały do realizacji. Przeprowadzono 5 wizytacji realizacji programu w szkołach. Udzielano instruktaży metodycznych.

Realizacja programu przyczyniła się do zwiększenia współpracy nauczycieli i szkolnej służby zdrowia z rodzicami w zakresie kształtowania właściwych postaw zdrowotnych zarówno u dzieci jak i rodziców. Odbiorcy poszerzyli wiedzę na temat zdrowego stylu życia a zajęcia edukacyjne pozwoliły ograniczyć stres związany z pobytem dzieci w nowym środowisku.

Zasięg programu – 1561 osób.

Program „Promocja Zdrowia w Sztuce Teatralnej Dziecięcej i Młodzieżowej- Wybieram Zdrowie”

Celem programu jest wzrost poziomu wiedzy o zdrowiu, zapobieganie uzależnieniom, wyrabianie świadomości zdrowotnej i wrażliwości ekologicznej wśród dzieci i młodzieży oraz odpowiedzialności za zdrowie własne i innych, a także integracja środowiska szkolnego na rzecz promocji zdrowia.

Autorski program realizowany jest od 23 lat we współpracy z Polskim Towarzystwem Oświaty Zdrowotnej Oddział Terenowy w Wałbrzychu, Urzędem Miejskim w Wałbrzychu oraz Teatrem Dramatycznym w Wałbrzychu. Skierowany jest do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych miasta Wałbrzycha

Elementem kończącym realizację programu w szkole było opracowanie scenariusza oraz przygotowanie przez uczniów i nauczycieli sztuki teatralnej promującej zdrowie. Sztuki prezentowane i oceniane były na przeglądach organizowanych w szkołach, po czym najlepsze kwalifikowano do Festiwalu.

Przeprowadzono 10 wizytacji w szkołach, w których zostało ocenionych 11 spektakli. W trakcie wizytacji oceniano realizację programu w placówce oraz wartość merytoryczną opracowanej sztuki teatralnej. W części szkół przegląd sztuki połączony był z imprezą środowiskową dla społeczności szkolnej.

02 grudnia 2015 r. w Teatrze Dramatycznym im. J. Szaniawskiego w Wałbrzychu odbył się XXIII Festiwal „Promocja zdrowia w sztuce teatralnej dziecięcej i młodzieżowej – WYBIERAM ZDROWIE”. Wystawiając sztuki własnego pomysłu dzieci i młodzież wypowiadały się w nich przeciw uzależnieniom, mówiły o zdrowym stylu życia, właściwym odżywianiu, roli aktywności fizycznej dla zdrowia, higienie itp.

W przeglądzie Festiwalowym 118 młodych aktorów zaprezentowało 8 najlepszych sztuk, byli jednocześnie aktorami i widzami. Ze sceny podano informację nt. Światowego Dnia Walki

z AIDS oraz przeprowadzono pogadankę dotyczącą profilaktyki zakażeń HIV, przeczytano wspólnie książeczkę „Mali przyjaciele” wydaną przez Krajowe Centrum ds. AIDS. Prowadzono dystrybucję materiałów oświatowo- zdrowotnych. Przeprowadzono badanie ankietowe dotyczące oceny programu przez nauczycieli. Program został oceniony bardzo dobrze.

W teatrze goszczono łącznie – ok. 200 osób / młodzi aktorzy, opiekunowie, goście/.

Informację pisemną o realizowanym programie i organizowanym XXIII Festiwalu przesłano do wszystkich lokalnych mass mediów.

Informację o programie, relację i wyniki opublikowano również na stronie internetowej wałbrzyskiego Urzędu Miejskiego.

Ogólny zasięg programu – 5770 osób.

Wnioski - Przedstawianie problemów zdrowotnych poprzez sztuki teatralne, jest ciekawą formą edukacji zdrowotnej, chętnie realizowaną przez dzieci i młodzież a prezentacja najlepszych spektakli na deskach teatru cieszy się od bardzo wielu lat niesłabnącym zainteresowaniem. Uczniowie wałbrzyskich szkół podstawowych i gimnazjalnych wystąpili w spektaklach, które zgodnie z przewodnim hasłem Festiwalu mówiły o tym jak dbać o zdrowie i jak je umacniać. Przygotowując spektakle młodzież łączy przeżycia artystyczne ze zdobywaniem wiedzy, a prezentując je uczą swoich rówieśników.

Profilaktyka chorób nowotworowych

PSSE w Wałbrzychu podejmuje szereg działań z zakresu profilaktyki chorób nowotworowych we współpracy z Dolnośląskim Centrum Onkologii i w oparciu o materiały otrzymane z DCO. Prowadzona jest dystrybucja materiałów oraz rozmowy w trakcie imprez ogólnospołecznych. Z okazji Dnia Matki zorganizowano wspólnie z Dolnośląskim Oddziałem NFZ i DCO akcję informacyjną w 22 przedszkolach Miasta i Powiatu Wałbrzyskiego w ramach Populacyjnego Programu Profilaktyki i Wczesnego Wykrywania Raka Szyjki Macicy. Działaniami objęto 2411 dzieci, które otrzymały „Laurki” do kolorowania zapraszające mamy na badania cytologiczne.

Bezpieczny wypoczynek

Cel: Ograniczenie występowania wypadków i urazów oraz zagrożeń związanych z okresem ferii zimowych i wakacji. Adresaci działań: społeczność powiatu wałbrzyskiego ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Opracowano „Zalecenia zdrowotne na okres ferii zimowych”, opracowano i przygotowano materiały do wykorzystania w akcji zimowej. W opracowaniu zalecono nasilenie działań edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa, zapobiegania wypadkom i urazom dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych, kształtowania właściwych zachowań higienicznych chroniących przed chorobami zakaźnymi. Opracowanie przesłano do wszystkich szkół.

Przygotowano pakiety z materiałami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki grypy, profilaktyki WZW A, bezpieczeństwa w trakcie uprawiania sportów i zabaw zimowych, profilaktyki uzależnień /zagrożenia zdrowotne związane z używaniem dopalaczy oraz czynnym i biernym paleniem papierosów/. Materiały edukacyjne wraz z zaleceniami przekazywane były kierownikom zimowego wypoczynku w trakcie wizytacji i kontroli prowadzonych przez pracowników Sekcji OZiPZ oraz Oddziału HDM. Udzielano instruktaży metodycznych i merytorycznych.

Podjęto współpracę z instytucjami organizującymi zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie

ferii.

Prowadzono działania edukacyjne – prelekcje, pogadanki oraz konkursy, gry i zabawy w środowisku dzieci i młodzieży w świetlicach środowiskowych i innych zorganizowanych formach spędzania wolnego czasu.

Zasięg działań – 165 osób

Prowadzono działania w ramach akcji letniej. Do placówek nauczania i wychowania przesłano obszerną informację /prezentacja multimedialna i ulotki/ dotyczącą zaleceń zdrowotnych na okres letni do wykorzystania w działaniach edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży. Opracowano materiały pomocne w prowadzeniu działań, które sukcesywnie są przekazywane kierownikom placówek wypoczynku letniego oraz opiekunom wraz z instruktążem metodycznym i merytorycznym.

Prowadzone były działania edukacyjne – prelekcje, pogadanki oraz konkursy, gry i zabawy w środowisku dzieci i młodzieży w świetlicach środowiskowych i innych zorganizowanych formach wypoczynku.

Zasięg działań – 1054 osób.

Światowy Dzień Zdrowia 2015

Światowy Dzień Zdrowia w 2015 r. obchodzono pod hasłem: „Bezpieczeństwo żywności”. Działania kierowane były do ogółu społeczności lokalnej.

Opracowano informację dotyczącą przesłania Światowego Dnia Zdrowia w 2015 roku, którą wraz z prośbą o podjęcie działań przesłano do placówek nauczania i wychowania oraz placówek służby zdrowia. Prowadzono akcję informacyjną, w ramach której rozdysponowano materiały edukacyjne oraz przeprowadzono 54 instruktaże dla 90 pracowników lokalnych sklepów spożywczych /placówek obrotu żywnością/. Odbyły się narady w celu pozyskania partnerów do działań w OSK „Podzamcze”, Zespole Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych, WSZiP w Wałbrzychu.

We współpracy z Wyższą Szkołą Zarządzania i Przedsiębiorczości w Wałbrzychu oraz Zespołem Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych zorganizowano konferencję „Bezpieczna żywność”.

We współpracy z OSK Podzamcze przeprowadzono konkurs plastyczny ph. „Pięć kroków do bezpiecznej żywności”. Dla zwycięzców ufundowano nagrody. W pasażu hipermarketu Tesco zorganizowano pokonkursową wystawę prac oraz przeprowadzono pogadankę na temat celów i założeń Światowego Dnia Zdrowia oraz bezpieczeństwa żywności.

W Zespole Szkół nr 1 w Wałbrzychu, w trakcie trwania „Dni profilaktyki” zorganizowano akcję oświatowo-zdrowotną dla młodzieży. W punkcie edukacyjno- informacyjnym prowadzono rozmowy indywidualne oraz dystrybucję materiałów edukacyjnych. W ciągach komunikacyjnych szkoły wyeksponowano tematyczne materiały edukacyjne opracowane przez uczniów.

Zasięg działań bezpośrednich – 595 osób.

Działania z zakresu profilaktyki zażywania środków zastępczych

Przygotowano materiały: prezentację /opracowanie własne/, scenariusze spotkań z rodzicami, ulotki, program „Debata o dopalaczach”, informacje merytoryczne dla nauczycieli, film i przekazano pedagogom, nauczycielom /67 osób/. W przekazie edukacyjnym z zakresu profilaktyki HIV/AIDS prowadzonym przez pracowników Sekcji OZiPZ dla młodzieży zawarto treści związane ze środkami zmieniającymi świadomość – ich

wpływem na określone zachowania młodych ludzi i stan zdrowia. Przekazano materiały edukacyjne jednostkom współpracującym: MONAR, Centrum Integracji Rodziny, Centrum Aktywności lokalnej

Prowadzono poradnictwo metodyczne oraz poradnictwo połączone z dystrybucją materiałów edukacyjnych w trakcie działań edukacyjnych skierowanych do młodzieży szkolnej, młodzieży podlegającej kwalifikacji wojskowej w ramach akcji oświatowo-zdrowotnych, wypoczynku letniego oraz wśród pedagogów, nauczycieli i osób długotrwale bezrobotnych. Zagadnienia te ujęto w wytycznych do realizacji edukacji młodzieży uczestniczącej w Programie „Razem Przeciw Zagrożeniom” i „Promocja Zdrowia w Sztuce Teatralnej Dziecięcej i Młodzieżowej - Wybieram Zdrowie”.

Realizowano kolejną edycję programu edukacyjnego „Ograniczenie zjawiska alkoholizmu i narkomanii za pomocą wczesnej profilaktyki uzależnień wśród młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych miasta Wałbrzycha” we współpracy z Gminą Wałbrzych oraz PTOZ OT Wałbrzych. Przekazywano materiały edukacyjne lokalnym partnerom- organizacja wystaw dotyczących nowych narkotyków.

Zasięg działań bezpośrednich – 3450 osób.

Działania związane z aktualną sytuacją epidemiologiczną

- profilaktyka grypy i zachorowań grypopodobnych

Interwencja skierowana była do społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

W działaniach prowadzonych w okresie ferii uwzględniono tematykę związaną z profilaktyką grypy. Przeprowadzono pogadanki dla uczestników zimowego wypoczynku oraz uczestników zorganizowanych form spędzania wolnego czasu. Podmiotom leczniczym, dyrekcjom szkół i przedszkoli oraz jednostkom współpracującym przekazano materiały edukacyjne.

Działaniami objęto 242 osoby.

- profilaktyka chorób układu krążenia

Działania prowadzono w trakcie akcji oświatowo-zdrowotnych m.in. dotyczących profilaktyki nikotynizmu i promocji zdrowego stylu życia. Przeprowadzono między innymi 317 pomiarów ciśnienia krwi oraz 186 pomiarów CO w wydychanym powietrzu, połączonych z rozmowami indywidualnymi i rozdawnictwem materiałów edukacyjnych.

Zasięg działań bezpośrednich – 503 osoby.

- zapobieganie zatruciom pokarmowym

Działania prowadzono w trakcie interwencji nieprogramowych „Bezpieczny wypoczynek – akcja zimowa, akcja letnia” – zasięg 678 osób. Materiały edukacyjne wykładane są na bieżąco dla klientów PSSE w Wałbrzychu. W ramach 2-ch punktów informacyjno-edukacyjnych odbyło się 60 rozmów indywidualnych połączonych z rozdawnictwem materiałów edukacyjnych. Ponadto w ramach obchodów Dnia Seniora oraz w czasie konferencji z okazji Światowego Dnia Zdrowia przeprowadzono wykłady dotyczące bezpieczeństwa żywności z uwzględnieniem profilaktyki zatruc pokarmowych – zasięg 267 osób.

Ogółem zasięg działań – 1005 osób.

- "Światowy Dzień Seniora"

Podjęto współpracę z Dziennym Domem Pobytu Seniora, Centrum Aktywności Lokalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, Centrum Integracji Rodziny MOPS w Wałbrzychu, Polskim Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz Wyższą Szkołą Zarządzania i Przedsiębiorczości w Wałbrzychu. Zorganizowano 4 spotkania dla seniorów /50 osób/, w trakcie których przeprowadzono szkolenia dot. bezpieczeństwa żywności oraz promocji zdrowia osób starszych. W trakcie 2-ch spotkań przedstawiciel Wyższej Szkoły Zarządzania i Przedsiębiorczości w Wałbrzychu przeprowadził pokaz ćwiczeń ruchowych wspomagających aktywność fizyczną i sprawność osób starszych.

Współpraca w działaniach inicjowanych przez lokalnych partnerów:

- Program lokalny „ Razem przeciw zagrożeniom”

Program zakłada edukację uczniów na temat zagrożeń życia codziennego, bezpieczeństwa, przeciwdziałania uzależnieniom, profilaktyki HIV/AIDS. Program realizowany jest przy współpracy Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, Komendy Miejskiej Policji, Straży Miejskiej, Straży Pożarnej, Ośrodka Sportu i Rekreacji w Wałbrzychu, Straży Granicznej oraz Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego.

Finałem programu jest turniej międzyszkolny /turnieje półfinałowe oraz finałowy z udziałem zwycięskich drużyn szkolnych/.

Grupa docelowa: młodzież wałbrzyskich szkół gimnazjalnych. Program realizowało 11 szkół.

- Projekt „Górale na start!”.

Współpracowano przy realizacji kolejnej edycji projektu Klubu Kolarstwa Wałbrzych oraz Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu propagującego zdrowy styl życia bez nałogów poprzez aktywność fizyczną a realizowanego w formie cyklu plenerowych imprez rekreacyjno-sportowych. Głównym elementem imprez były wyścigi na rowerach górskich amatorów w różnych grupach wiekowych /dzieci i dorośli/. Adresatami projektu byli mieszkańcy Wałbrzycha i okolic.

W 2015 roku współpracowano przy realizacji 1 imprezy.

Elementem imprezy była edukacja zdrowotna, którą prowadzili pracownicy Sekcji OZiPZ PSSE w Wałbrzychu. Prowadzono poradnictwo, rozdawnictwo materiałów informacyjno-edukacyjnych, eksponowano plakaty, mierzono ciśnienie krwi i stężenie tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

Zasięg ok. 200 osób.

Przeprowadzone działania ujęto w opisach poszczególnych zagadnień merytorycznych – zasady właściwego żywienia, profilaktyka uzależnień, choroby układu krążenia, kampania społeczna „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”.

Projekty realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu – Centrum Integracji Rodziny i Centrum Aktywności Lokalnej

Współuczestniczono w projekcie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, który zakładał między innymi aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, długotrwale bezrobotnych. Przeprowadzono dla uczestników projektu 7 szkoleń, które zostały ujęte w poszczególnych zagadnieniach merytorycznych.

W ramach współpracy uczestniczono w Festynie Profilaktycznym kończącym program

„Zachowaj Trzeźwy Umysł”. W trakcie imprezy prowadzono punkt informacyjno-edukacyjny, w którym ważnym elementem była edukacja zdrowotna. Pracownicy Sekcji OZ i PZ prowadzili ćwiczenia z użyciem alkogoogli połączone z rozmowami indywidualnymi oraz rozdawnictwem materiałów informacyjno- edukacyjnych.

Monitorowanie działań

Przeprowadzono ogółem 78 wizytacji w celu oceny realizowanych programów edukacyjnych inicjowanych i koordynowanych przez Inspekcję Sanitarną. Prowadzono badania ankietowe i analizy wyników, opracowywano sprawozdania, raporty i materiały edukacyjne do prowadzenia działań w środowisku. Przeprowadzono analizę i uczestniczono w procesie ewaluacji zewnętrznej 2 placówek nauczania i wychowania.